

K NIEKTORÝM ASPEKTOM ARMÁDNEJ TELOVÝCHOVY A ŠPORTU V ČESKOSLOVENSKU V ROKOCH 1969 – 1992

PETER BUČKA

BUČKA, P.: On Selected Aspects of Army Physical Training and Sports in Czechoslovakia in the years 1969-1992. *Vojenská história*, 1, 17, 2013, pp 170-200, Bratislava.

In terms of contents and chronology, the paper builds on its previous contributions dedicated to the development of physical education and army sports in Military History. The study is based on original archival documents. The study covers some aspects of this issue in a broad time interval. The introduction of the paper features the socio-political developments of this period in light of the fundamental changes after the democratization process in November 1989. The author examines only some aspects of physical training and its development, particularly its organizational structures. The paper analyzes the evolution of organizational structures of mass sports activities and army sports. It also outlines the attempts to reform the army sports movement. The author analyzes the issue in a broader context against the backdrop of the normalization process, which, in his own words, has affected the army training and sports.

Military History. Czechoslovakia. Army Physical Training and Sports in Czechoslovakia in the years 1969 –1992.

Rok 1969 znamenal v telesnej kultúre návrat k dogmatickým praktikám a bol položený základ tzv. konsolidačného úsilia Komunistickej strany Československa (ďalej len KSČ). Za neho sa postavili v júni 1970 ustanovujúce zjazdy Českej telovýchovnej organizácie (ďalej len ČTO) a Slovenskej telovýchovnej organizácie (ďalej len STO) (vytvoriť národné telovýchovné organizácie vyplynulo zo záverov konferencie Československému zväzu telesnej výchovy (ďalej len ČSZTV) v decembri 1968. Konferencia prijala pre odborné orgány ČSZTV názov zväzu a schválila zásady prestavby a usporiadania telovýchovnej organizácie spočívajúce v zachovaní jednoty telovýchovnej organizácie v celej ČSSR – pozn. P. B.). V roku 1970 sa ešte nové vedenie štátu a predstavitelia telovýchovného hnutia neodvážili usporiadať Československú spartakiádu (ďalej len ČSS), pretože si neboli istí lojalitou desaťtisícov cvičencov a divákov na Strahovskom štadióne. V roku 1971 vrcholilo úsilie o normalizáciu. Bol spracovaný tzv. systém politickovýchovnej práce v ČSZTV a „Poučenie z krízového vývoja telovýchovnej organizácie v uplynulom období“, ktoré vychádzali zo základného dokumentu normalizátorov „Poučenie z krízového vývoja v strane a spoločnosti po XIII. zjazde KSČ“.¹ Uplatnenie politickovýchovnej práce

¹ KÖSSL, J. – ŠTUMBAUER, J. – WAIC, M. *Vybraté kapitoly z dejín české telesnej kultúry od roku 1774 po súčasnosť*. Praha : L. Print, 1994, s. 172.

v oblasti telesnej kultúry narážalo na nezáujem a možno povedať, že prevládali skôr formálne akcie. Okrem akcentu na oblasť masovej telesnej výchovy a športu sa vyzdvihovala aj potreba „*povzniesť na novú úroveň štátnu športovú reprezentáciu*“.² Dňa 15. decembra 1972 ÚV KSČ prerokovalo a schválilo „*Zásady ďalšieho rozvoja telesnej výchovy v ČSSR v zmysle uznesenia XIV. zjazdu KSČ*“. Za ďalší významný medzník v období konsolidácie bol považovaný II. zjazd STO 19. – 20. októbra 1973, ktorý odsúhlasil návrh jednotných stanov ČSZTV. Tým sa slovenská organizácia stala organickou súčasťou ČSZTV.³ Za vyvrcholenie konsolidácie sa označoval IV. zjazd ČSZTV 15. – 17. novembra 1973, ktorý prerokoval správu o činnosti za roky 1967 – 1973 a vytýčil základné úlohy pre jednotlivé oblasti. Konštatovalo sa neuspokojivé umiestnenie na hrách XX. olympiády v Mníchove.⁴ Na zjazde sa prijali uznesenia o zabezpečení vrcholového športu, ktoré v praxi znamenali neveľmi účinný a niekoľkokrát menený systém stredísk vrcholového športu.⁵ V. a VI. zjazd ČSZTV v uvedenej oblasti konštatoval určitú stabilizáciu, ale najmä na VI. zjazde sa kritizovalo, že pri porovnateľných podmienkach, ktoré sa pre vrcholový šport vytvárajú, sú neodôvodnené výkonnostné rozdiely medzi športovcami. Príčina sa videla v disproporciách v politickovýchovnej, technicko-taktickej i organizačnej práci zväzov i článkov vrcholového športu.⁶ V masovom rozvoji bol položený dôraz na značne zideologizované ČSS, ktoré sa uskutočnili v rokoch 1975, 1980 a 1985. V rozvoji materiálnych podmienok telesnej výchovy a športu sme zaostávali za západnou Európou. Objavili sa však aj niektoré progresívne prvky, ako zriadenie športových tried a športových škôl ako najnižších článkov starostlivosti o talentovanú mládež.⁷

Uvedená etapa spoločenského vývoja bola prerušená udalosťami v novembri 1989, po ktorom nastali prudké spoločensko-politické premeny, ktoré neobišli ani telovýchovné a športové hnutie. V prvej fáze v rámci existujúceho ČSZTV sa jeho orgány snažili o udržanie a reformovanie hnutia po obsahovej a personálnej stránke. Dňa 3. decembra 1989 sa zišiel na mimoriadnom zasadnutí Slovenský ústredný výbor (ďalej len SÚV), ČSZTV a vytýčil požiadavky na zmenu stanov ČSZTV. Nasledovalo mimoriadne zasadnutie ÚV ČSZTV, ktoré zvolilo nové orgány ÚV ČSZTV.⁸ Udalosti dostali rýchly priebeh. Ako prvý sa zo štruktúry československej telovýchovy a športu uvoľnil Československý olympijský výbor. Nasledovalo obnovenie Československej obce sokolskej. Postupne začali vznikať ďalšie organizácie: Asociácia telovýchovných jednôt, Asociácia športu pre všetkých, Československá konfederácia športových a telovýchovných zväzov, Český zväz telesnej výchovy a Združenie technických športov a činností. Svoju činnosť obnovili aj ďalšie organizácie, ktoré v telovýchovnom hnutí pôsobili pred rokom 1948.⁹ Dňa 11. marca 1990 sa zišiel mimoriadny zjazd Slovenskej organizácie ČSZTV, ktorý schválil dočasné stanovy a názov Slovenské združenie telesnej kultúry (ďalej len SZTK). Na mimoriadny zjazd Slo-

² PERÚTKA, J. – GREXA, J. *Dejiny telesnej kultúry na Slovensku*. Bratislava : UK, 1995, s. 97-99.

³ PERÚTKA, J. – GREXA, J. *Telovýchovné hnutie na Slovensku socialistickou cestou*. Bratislava : Šport STV, 1988, s. 186-188.

⁴ PERÚTKA, GREXA, ref. 2, s. 97-99.

⁵ KÓSSL, ref. 1, s. 172.

⁶ Šport č. 42, 1985, príloha s. 7.

⁷ KÓSSL, ref. 1, s. 174-1975.

⁸ PERÚTKA, GREXA, ref. 2, s. 104.

⁹ KÓSSL, J. – ŠTUMBAUER, J. – WAIC, M. *Výbraté kapitoly z dejín českej telesnej kultúry od roku 1774 po súčasnosť*. Praha : L. Print, 1994, s. 174-175.

venskej organizácie ČSZTV nadväzoval dňa 25. marca 1990 mimoriadny zjazd ČSZTV, ktorý schválil zánik ČSZTV. Nástupníckymi organizáciami sa stali: Český zväz telesnej výchovy a subjekty v ňom združené, SZTK a subjekty v ňom združené, Československá konfederácia športových a telovýchovných zväzov a subjekty v ňom združené, telovýchovné jednoty a kluby, športové a telovýchovné zväzy. Na Slovensku bol 18. mája 1990 prijatý zákon o telesnej kultúre č. 198/1990, ktorý zrušil už krajne nevyhovujúci zákon č. 68 Zb. o organizácii telesnej výchovy z roku 1956. Zákon všeobecne, široko a otvorene riešil otázky poslania telesnej kultúry, úlohy orgánov a organizácií financovania telesnej kultúry, hospodárskej a podnikateľskej činnosti a pod.¹⁰ V českých krajinách takáto zmena v sledovanom období nenastala. Dňom 1. januára 1993 zaniklo Československo a vznikli dve samostatné republiky, Česká a Slovenská. Transformáciou po novembri 1989 prešli aj relevantné štátne orgány. Najvyšším orgánom zodpovedným za výkon štátnej správy v oblasti športu a telesnej výchovy sa stali Ministerstvo školstva, mládeže a telovýchovy Českej a Slovenskej republiky, ktoré súčasne koordinovalo činnosť ostatných zainteresovaných rezortov, orgánov a organizácií.¹¹

Zmeny v telovýchovnom hnutí našli svoju odozvu aj v armádnej telovýchove a športe. K jednotlivým formám armádnej telovýchovy a športu v sledovanom období patrili masová, výkonnostná, vrcholová a služobná. Od septembra 1990 sa realizovali čiastočné zmeny, keď k už vedeným formám pribudla mimoslužobná telesná výchova.

V roku 1969 sa uskutočnila reorganizácia Ministerstva národnej obrany (ďalej len MNO). Touto reorganizáciou sa opätovne vytvorila Správa bojovej prípravy MNO, ktorej zložkou bolo telovýchovné oddelenie ako najvyšší článok v systéme riadenia armádnej telovýchovy a športu (ďalej len To SBP/MNO).¹² Realizovala sa aj zmena vnútornej štruktúry oddelenia, ktoré pozostávalo zo skupiny telesnej prípravy a masovošportovej činnosti, skupiny organizačného zabezpečenia vrcholového a výkonnostného športu a skupiny medzinárodných športových stykov a vrcholných športových akcií.¹³ Ďalšie organizačné stupne riadenia vojenskej telovýchovy a športu vychádzali z organizačnej štruktúry armády.¹⁴ Následná zmena, ktorá sa premietla v systéme riadenia armádneho športu, sa uskutočnila na základe už uvedených záverov IV. zjazdu ČSZTV. Dňom 23. marca 1975 vydal minister národnej obrany rozkaz s účinnosťou od 1. októbra 1974, ktorým zriadil Správu vrcholového a výkonnostného športu (ďalej len SVVŠ), vedecko-výskumné pracovisko vrcholového športu (ďalej len VVPVŠ) a armádne strediská vrcholového športu (ďalej len ASVŠ) Dukla Praha, Dukla Banská Bystrica, Dukla Liberec, Dukla Trenčín a Dukla Olomouc.¹⁵ Náčelník SVVŠ bol podriadený náčelníkovi SBP/MNO. Zodpovedal za rozvoj, plánovanie a riadenie vrcholového a výkonnostného športu v Československej ľudovej armáde (ďalej len ČSLA), za zabezpečenie reprezentácie ČSLA a zvyšovanie podielu ČSLA na športovej reprezentácii ČSSR. Jeho pôsobnosť v personálnej oblasti bola podobná pôsobnosti náčelníka správy MNO. Vnútorná štruktúra SVVŠ pozostávala z politického oddelenia,

¹⁰ PERÚTKA, GREXA, ref. 2, s. 106-107.

¹¹ KÖSSL, ŠTUMBAUER, WAIC, ref. 9, s. 176.

¹² VÚA Praha-VÚA Olomouc, f. Informačný. Organizačná schéma MNO k 1. 9. 1969 č.j. 2540/1-1969-OMS.

¹³ VÚA Praha-VÚA Olomouc, f. ASVŠ Dukla Praha TR č. 13 zo dňa 11.11. 1969, s. 1-4.

¹⁴ VÚA Praha, f. MNO/OMS, šk. 181, Personálne zabezpečenie telovýchovy a športu v ČSLA č. j. 1197023073, príloha 3.

¹⁵ VÚA Praha-VÚA Olomouc, TRMNO č. 4 zo dňa 27. 3. 1975.

oddelenia športovej prípravy, oddelenia plánovania organizácie a materiálnotechnického zabezpečenia, skupiny medzinárodných športových stykov a vrcholných športových akcií a personálneho pracoviska.¹⁶ Touto reorganizáciou sa rozdelili kompetencie medzi SVVŠ a To SBP/MNO, ktoré naďalej zodpovedalo za oblasť masového športu a služobnej telesnej prípravy. Súčasťou uvedených zmien bolo vytvorenie skupiny masových telovýchovných akcií a zabezpečenia výkonnostného športu pri Vojenskom odbore Fakulty telesnej výchovy a športu Univerzity Karlovej v Prahe (ďalej len VO FTVS UK Praha).¹⁷ Rovnako nasledujúca zmena v systéme riadenia armádneho športu vyplynula zo záverov zjazdu ČSZTV. Na základe uznesenia V. zjazdu ČSZTV vypracovala SVVŠ „Komplexný rozbor vrcholového a výkonnostného športu v ČSĽA“. Materiál, ktorý bol prerokovaný 19. júna 1981 na 209. zasadnutí kolégia ministra obrany, navrhoval prehodnotiť organizačnú štruktúru vrcholového a výkonnostného športu v ČSĽA.¹⁸ Navrhovaná zmena vstúpila do platnosti rozhodnutím ministra národnej obrany dňom 31. decembra 1981. Hlavnými zmenami boli:

- reorganizácia SVVŠ na Správu vrcholového športu ČSĽA (ďalej len SVŠ ČSĽA), ktorá spočívala v zrušení politického oddelenia, oddelenia výkonnostného športu od vrcholového športu a zlúčením oddelenia vedy a výskumu,

- zmena straníckopolitického riadenia armádneho vrcholového športu.

V novej organizácii bola:

- SVŠ a ASVŠ Dukla Praha podriadená pod Politické oddelenie (ďalej len PO) MNO 2, ASVŠ Dukla Liberec a Olomouc pod PO štábu Západného vojenského okruhu (ďalej len ZVO) a ASVŠ Dukla Banská Bystrica a Trenčín pod PO štábu veliteľstva Východného vojenského okruhu (ďalej len VVVO),

- zmena veliteľskej podriadenosti: ASVŠ Dukla Liberec a Olomouc k ZVO, ASVŠ Dukla Banská Bystrica a Trenčín k VVO, ASVŠ Dukla Praha zostala naďalej v podriadenosti SVŠ ČSĽA. Súčasne boli zriadené oddelenia telesnej výchovy a športu (ďalej len OTVŠ) pri ZVO a VVO, ktoré okrem problematiky vrcholového športu príslušného ASVŠ riešili aj oblasť výkonnostného športu a služobnej telovýchovy.¹⁹

SVŠ ČSĽA bola hlavným odborným orgánom ministra národnej obrany pre zabezpečenie centrálného riadenia vrcholového športu ČSĽA. Úlohy plnila v oblasti politicko-výchovnej, personálnej, športovo-metodickej, zdravotnej, psychologickkej, zahraničných stykov, dovozu materiálu, finančnej a vedecko-výskumnej. SVŠ bola podriadená náčelníkovi SBP a plnila funkciu koncepcnú, normotvornú, kontrolnú a metodickú. SVŠ ČSĽA mala nasledujúcu štruktúru: politické oddelenie, oddelenie športovej prípravy so skupinami vedecko-metodickej a operatívno-kontrolnou, organizačné oddelenie s plánovacou a zabezpečovacou skupinou, skupinu medzinárodných športových stykov, kádrovú skupinu vrcholového športu a hlavného lekára vrcholového športu.²⁰

¹⁶ VÚA Praha, f. MNO/SBP, šk. 2, Štatút SVVŠ ČSĽA, Praha 1976, č. j. 30459.

¹⁷ VÚA Praha-VÚA Olomouc, f. ASVŠ Dukla Praha TR č. 1 zo dňa 3. 2. 1975, s. 1-2.

¹⁸ VÚA Praha, f. ČSĽA, šk. 37, Východiská a opatrenia k riešeniu otázok ďalšieho rozvoja športu v ČSĽA č. j. 80464 SVVŠ – 1981.

¹⁹ VÚA Praha, f. ČSĽA, šk. 36, Analýza súčasnej organizácie armádneho vrcholového športu. Príloha III, č. j. 020096-SVVŠ/84.

²⁰ VÚA Praha, f. ČSĽA, šk. 36, Organizačný poriadok SVŠ ČSĽA, č. j. 050589/SVŠ ČSĽA.

Reorganizácia sa realizovala len pomaly, pretože až 17. júna 1982 bola uskutočnená delimitácia úloh medzi SVŠ ČSLA a OTVŠ. Hlavné oblasti riadenia boli rozdelené nasledovne:

- centrálné, tzn. SVŠ ČSLA zabezpečovala oblasť metodickú, vedecko-výskumnú, zdravotnícku, psychologickú, finančnú, zahraničných stykov a dovoz športového materiálu zo zahraničia. Ďalej sa centrálné zabezpečovalo jednotné plánovanie činnosti ASVŠ formou výcvikových dokumentov s dôrazom na ideovo-výchovnú a športovú činnosť,
- zo stupňa vojenských okruhov boli podriadené ASVŠ riadené po stránke veliteľskej, stranícko-politickej, personálnej, logistickej a materiálno-technickej materiálom z tuzemska.

Oblasť metodická bola rozdelená nasledovne:

- OTVS vo VZVO sa zameriavalo na zimné športy,
- OTVS vo VVVO sa zameriavala na úpolové a branné športy.

Touto reorganizáciou sa výkonnostný šport dostal opäť do podriadenosti To MNO/SBP.²¹ Dňom 4. mája 1982 vyšli „Smernice pre výkonnostný šport v ČSLA“, ktoré riešili otázky riadenia armádneho výkonnostného športu. To SBP/MNO zodpovedalo za:

- spracovanie koncepcie výkonnostného športu,
- stanovenie cieľov a úloh pre výkonnostný šport,
- koordinované doplňovanie športových oddielov brancami-športovcami,
- spracovanie návrhov na zaradenie športových oddielov do skupiny oddielov s vyššou športovou výkonnosťou, poprípade preradenie do skupiny oddielov s nižšou výkonnosťou,
- hospodárne využitie materiálnych a finančných prostriedkov pri zabezpečovaní potrieb výkonnostného športu,
- predkladanie návrhu noriem pre výkonnostný šport ministrovi národnej obrany,
- zabezpečenie styku s federálnymi orgánmi ÚV ČSZTV a Zväzarmu,
- realizácia kontrolnej činnosti.

OTVŠ zodpovedalo za:

- styk s republikovými, krajskými a okresnými orgánmi ČSZTV a Zväzarmu,
- prijímanie opatrení na dôstojnú reprezentáciu ČSLA na verejnosti,
- plánovanie a zabezpečovanie finančného, materiálneho a zdravotného zabezpečenia výkonnostného športu,
- odborné a metodické usmerňovanie činnosti športových oddielov, dbalo na dodržiavanie zásad maximálnej hospodárnosti a efektívnosti pri zabezpečovaní potrieb výkonnostného športu,
- podávanie návrhov náčelníkovi SBP/MNO na zaradenie športových oddielov do skupiny oddielov s vyššou výkonnosťou, poprípade preradenie do skupiny s nižšou športovou výkonnosťou,
- zabezpečovanie a organizovanie doplňovania športových oddielov brancami-športovcami,
- usmerňovanie prijímania trénerov (lekárov, masérov, mechanikov) s príslušnou športovou kvalifikáciou pre prácu v športových oddieloch,
- usmerňovanie zakladania športových oddielov s nižšou výkonnosťou v závislosti od vyžiadaných a pridelených finančných a materiálnych limitov,

²¹ VÚA Praha, f. ČSLA, šk. 36, Analýza súčasnej organizácie armádneho vrcholového športu. Príloha III, č. j. 020096-SVŠ/84.

– organizovanie odbornej pomoci a realizácie kontrolnej činnosti.²²

Na jeseň 1990 sa v súlade s uznesením Rady obrany štátu zo dňa 12. novembra 1990 a v nadväznosti na realizáciu nových zásad vojenskej doktríny Československej federatívnej republiky (ďalej len ČSFR) začala uskutočňovať rozsiahla redisklokácia útvarov a zariadení z Českej republiky na území Slovenskej republiky. Súčasne sa uskutočnila reorganizácia federálneho ministerstva obrany.²³ Ešte pred začatím uvedených zmien bol vydaný rozkaz ministra národnej obrany č. 50 zo dňa 10. septembra 1990, ktorý od 1. októbra 1990 znamenal zásadné zmeny v armádnej telovýchove a športe. Dňom 1. októbra 1990 sa zrušili:

– Správa vrcholového športu Československej armády (v súvislosti so spoločenskými zmenami po novembri 1989 sa zmenil názov Československej ľudovej armády na Československá armáda – pozn. P. B.),

– Oddelenie telesnej prípravy Správy bojovej prípravy – Ministerstva národnej obrany,

– Skupina masových telovýchovných akcií a zabezpečenia výkonnostného športu pri VO FTVS UK Praha.

Súčasne bola zriadená Správa telesnej výchovy a športu Československej armády (ďalej len STVŠ ČSA). STVŠ ČSA bola podriadená náčelníkovi Hlavnej správy pozemného vojska ČSA a priamo riadila všetky zložky armádnej telovýchovy. Uvedeným rozkazom bol daný pokyn na posúdenie účinnosti ustanovení predpisu Telesná príprava v Československej ľudovej armáde s označením Tel-1-1 z roku 1988, Smernice pre výkonnostný šport v príprave v Československej ľudovej armáde s označením Všeob-sm-6 z roku 1982 a Smernice pre vrcholový šport v Československej ľudovej armáde s označením Všeob-sm-7 z roku 1986 a na základe výsledkov rozhodnúť o ich úprave alebo novelizácii.²⁴ STVŠ ČSA pozostávala z oddelenia telesnej výchovy, oddelenia športu, oddelenia organizácie a materiálo-technického zabezpečenia, skupiny zahraničných vzťahov, skupiny finančnej, skupiny pre personálnu prácu a tajnej spisovne. STVŠ ČSA prevzala okrem úloh, ktoré plnila Správa vrcholového športu ČSA, aj ďalšie, ktoré plnilo Oddelenie telesnej prípravy SBP- MNO:

– riadila a usmerňovala tvorbu predpisov smerníc, nariadení, rozkazov, učebných programov bojovej prípravy v oblasti telesnej výchovy;

– určovala požiadavky na telesnú výkonnosť všetkých kategórií vojakov v súlade s požiadavkami súčasnej bojovej činnosti;

– zabezpečovala aplikáciu civilných predpisov, smerníc a nariadení pre potreby činnosti armádnych športových družstiev (ďalej len AŠD) a vojenských telovýchovných jednôt (ďalej len VTJ);

– riadila doškoloňovanie telovýchovných pracovníkov a realizovala ich zaradenie;

– usmerňovala a koordinovala budovanie telovýchovných zariadení na vykonávanie telesnej výchovy a športovej činnosti;

– plnila disponentnú funkciu v oblasti finančného zabezpečenia telesnej výchovy a športu a koordinovala oblasť sponzorskej činnosti v armádnom športe;

– realizovala odbornú kontrolnú činnosť súčastí.²⁵

²² VÚA Praha-VÚA Olomouc, Smernice pre výkonnostný šport v ČSLA, Praha 1982, s. 6-7.

²³ A revue č. 8, 1992, s. 48.

²⁴ VÚA Praha-VÚA Olomouc, R MNO č. 50 zo dňa 10. 9. 1990.

²⁵ VÚA Praha, f. ČSA, šk. 44, Správa telesnej výchovy a športu ČSA, č. j. 90496.

Ďalšie organizačné stupne riadenia vojenskej telovýchovy a športu vychádzali z organizačnej štruktúry armády.²⁶

Systém prípravy odborných telovýchovných pracovníkov, náčelníkov telesnej prípravy (ďalej len NTP), učiteľov a trénerov sa zásadným spôsobom od predošlého obdobia nezmenil ani po reforme školstva v roku 1972. Odborné predpoklady získavali štúdiom na VO FTVS UK, ktorá zostala vysokou školou univerzitného smeru.²⁷ Zmeny nastali až po vydaní rozkazu ministra národnej obrany č. 50 zo dňa 10. septembra 1990. Odborné predpoklady získavali naďalej štúdiom na VO FTVS UK Praha, ale vojenská príprava sa začala zabezpečovať na Vysokej vojenskej škole pozemného vojska vo Vyškove. Ďalej bolo rozhodnuté dokončiť existujúci systém štúdia podľa schválenej učebnej dokumentácie a ďalšiu prípravu telovýchovných odborníkov pre potrebu ozbrojených zložiek realizovať s využitím ponuky špecializácií a organizačných foriem na VO FTVS UK Praha, výlučne pre vojakov z povolania s praxou.²⁸

Masová športová činnosť. Dňom 15. júla 1970 vstúpil do platnosti predpis „Masová športová činnosť v ČSLA“. Predpisom boli stanovené ciele, úlohy, organizácia a riadenie masovošportovej činnosti. Cieľom masovej športovej činnosti (ďalej len MŠČ) bolo prispieť k všestrannému zvyšovaniu telesnej zdatnosti vojakov, rozvíjať a upevňovať potrebné morálne, vôľové a bojové vlastnosti a pohybové návyky pre splnenie úloh stanovených programami bojového výcviku. Úlohami MŠČ bolo:

- zapojiť čo najväčší počet vojakov základnej služby a vojakov z povolania do jej aktívnej realizácie v čase voľna,
- rozvíjať a upevňovať morálne politické vlastnosti,
- zabezpečovať rast športovej výkonnosti vojakov a získavať ich pre aktívne vykonávanie výkonnostného športu v ČSLA,
- pestovať v nich zodpovednosť a hrdosť na svoju jednotku a útvár pri reprezentácii v súťažiach vo vnútri armády i na verejnosti.

MŠČ riadilo To SBP/MNO v spolupráci s hlavnou politickou správou ČSLA. To SBP/MNO vydávalo „Nariadenie pre telesnú prípravu a športovú činnosť“ v príslušnom roku. Na jednotlivých veliteľských stupňoch riadil MŠČ veliteľ prostredníctvom podriadených funkcionárov, ktorí zabezpečovali športové akcie organizované náčelníkom telesnej prípravy. K tomuto schvaľoval ročný „Rámcový plán MŠČ“ na príslušný výcvikový rok. Velitelia boli povinní túto činnosť rozvíjať a vytvárať pre ňu vhodné časové a materiálne podmienky, účelne podnecovať a využívať aktivitu členov organizácií Socialistického zväzu mládeže (ďalej len SZM). Na záver zimného a letného výcvikového obdobia boli povinní výsledky MŠČ vyhodnotiť uverejnením vo svojom rozkaze a súčasne spresniť plán MŠČ na nasledujúce obdobie. Vyvrcholením MŠČ a pravidelnou previerkou jej úrovne boli športové dni veliteľa. V prápore realizoval MŠČ športový organizátor a v rote športový organizátor v spolupráci s výborom základnej organizácie SZM. Podkladom pre organizovanie MŠČ prirote, respektíve prápore, bol „Plán MŠČ na mesiac“, ktorý schvaľoval a vyhodnocoval každý mesiac veliteľ roty, respektíve prápore. Z mesačného plánu MŠČ vykonával výpisy do rozvrhu zamestnania. Pri každejrote veliteľ určil športového organizátora, ktorý bol uvedený v rozkaze veliteľa útvaru a roty. Športový organizátor bol výkonným orgánom

²⁶ VÚA Praha, f. MNO/OMS, šk. 181, Personálne zabezpečenie telovýchovy a športu v ČSLA č. j. 1197023073, príloha 3.

²⁷ VÚA Praha-VÚA Olomouc, Organizačný prehľad vývoja vojenského školstva, e. č. 01345, s. 9.

²⁸ VÚA Praha-VÚA Olomouc, R MNO č. 50 zo dňa 10. 9. 1990.

veliteľa pre zabezpečenie športového vyžitia vojakov v čase osobného voľna. Úzko spolupracoval s výborom základnej organizácie SZM. Po odbornej stránke bol školený a riadený telovýchovným náčelníkom útvaru a plnil tieto hlavné úlohy:

- podľa pokynov veliteľa organizoval MŠČ prirote v osobnom voľne vojaka,
- podieľal sa na organizácii MŠČ na stupni prapor a pluk.

Hlavnými organizačnými formami MŠČ v ČSLA boli:

– armádne športové hry. Organizovali sa v piatich stupňoch: I. majstrovstvá roty, batérie, II. majstrovstvá práporu, oddielu, ročníka vojenskej školy, III. majstrovstvá útvaru, vojenskej školy, IV. majstrovstvá zväzku a V. majstrovstvá ČSLA,

– športové dni veliteľa. Organizovali sa na jednotlivých veliteľských stupňoch. Pri zväzku najmenej 1 x za pol roka, pri útvaroch 1 x za 3 mesiace, pri prápore 1 x za 2 mesiace, prirote 1x za mesiac,

– útvarové a medziútvarové súťaže jednotlivcov a družstiev. Organizovali sa v populárnych športoch. Na tento účel sa vytvárali družstvá a organizovali sa dlhodobé súťaže v rámci útvaru a aj medzi útvarmi. Vyvrcholenie týchto súťaží sa zaraďovalo do športových dní veliteľa,

– vojensko-praktické súťaže. Realizovali sa počas športových dní veliteľa v súčinnosti s odbornými náčelníkmi,

– súťaž v plnení podmienok odznaku zdatnosti „Pripravený k práci a obrane vlasti“ a „Vojenský odznak zdatnosti“. Využívali sa na zvýšenie záujmu o pravidelné vykonávanie MŠČ. Na stupni rota boli zaraďované do športových dní veliteľa,

– súťaže vojakov z povolania. Organizovali sa ako súčasť režimu života vojakov z povolania,

– zájmové krúžky MŠČ. Organizovali sa najmä na stupni rota a zameriavali sa na zvyšovanie fyzickej zdatnosti.²⁹

Nová úprava MŠČ vstúpila do platnosti v roku 1988 vydaním nového služobného predpisu „Masová športová činnosť“, ktorý bol vydaný ako príloha služobného predpisu Telesná príprava v Československej ľudovej armáde s označením Tel-1-1 z roku 1988. Predpisom boli stanovené ciele, úlohy, organizácia a riadenie MŠČ. Cieľom MŠČ bolo na širokom masovom základe zabezpečovať a organizačne naplňovať voľný čas. Prispieť k všestrannému zvyšovaniu telesnej zdatnosti vojakov, rozvíjať a upevňovať potrebné morálne, vôľové a bojové vlastnosti potrebné na splnenie úloh bojovej a politickej prípravy. Pomáhať upevňovať zdravie, otužovať organizmus a obnovovať duševné a fyzické sily a podporovať trvalý záujem o rôzne formy pohybovej aktivity.

Úlohami MŠČ bolo:

– zapojiť čo najväčší počet vojakov základnej služby a vojakov z povolania v ďalšej službe, poslucháčov a žiakov vojenských škôl, občianskych pracovníkov vojenskej správy, rodinných príslušníkov vojakov z povolania, vojenských dôchodcov počas voľna, najmä cez soboty a nedele,

– cieľavedomo využívať formy MŠČ na upevňovanie fyzických, morálnych, vôľových a psychických kvalít, na rozvíjanie súdružských vzťahov vo vojenských a pracovných kolektívoch, na zvyšovanie úrovne vojenskej disciplíny a organizovanosti života,

– vo všetkých formách MŠČ organizovať krátkodobé i dlhodobé súťaže a športové akcie pri príležitosti významných dní a výročí.

²⁹ VÚA Praha -VÚA Olomouc, Masová športová činnosť v Československej ľudovej armáde. MNO. Praha 1970.

MŠČ riadilo To SBP/MNO v spolupráci s hlavnou politickou správou ČSĽA. To SBP/MNO vydávalo „Nariadenie pre telesnú prípravu a športovú činnosť“ v príslušnom roku. Na jednotlivých veliteľských stupňoch riadil MŠČ veliteľ prostredníctvom podriadených funkcionárov, ktorí zabezpečovali športové akcie organizované náčelníkom telesnej prípravy. K tomuto schvaľoval ročný „Rámcový plán MŠČ“ na príslušný výcvikový rok. Velitelia boli povinní túto činnosť rozvíjať a vytvárať pre ňu vhodné časové a materiálne podmienky, účelne podnecovať a využívať aktivitu členov organizácií Socialistického zväzu mládeže (ďalej len SZM). Na záver zimného a letného výcvikového obdobia boli povinní výsledky MŠČ vyhodnotiť uverejnením vo svojom rozkaze a súčasne spresniť plán MŠČ na nasledujúce obdobie. Vyvrcholením MŠČ a pravidelnou previerkou jej úrovne boli športové dni veliteľa. Pri prápore realizoval MŠČ športový organizátor a prirote športový organizátor v spolupráci s výborom základnej organizácie SZM. Podkladom pre organizovanie MŠČ prirote, respektíve prápore, bol „Plán MŠČ na mesiac“, ktorý schvaľoval a vyhodnocoval každý mesiac veliteľ roty, respektíve práporu. Z mesačného plánu MŠČ vykonával výpisy do rozvrhu zamestnania. Pri každejrote veliteľ určil športového organizátora, ktorý bol uvedený v rozkaze veliteľa útvaru a roty. Športový organizátor bol výkonným orgánom veliteľa pre zabezpečenie športového vyžitia vojakov v čase osobného voľna. Úzko spolupracoval s výborom základnej organizácie SZM. Po odbornej stránke bol školený a riadený telovýchovným náčelníkom útvaru a plnil tieto hlavné úlohy:

- podľa pokynov veliteľa organizoval MŠČ prirote v osobnom voľne vojaka,
- podieľal sa na organizácii MŠČ na stupni prápor a pluk.

Hlavné organizačné formy MŠČ v ČSĽA boli rozšírené o:

- súťaže organizované SZM. Za ich prípravu a organizáciu na jednotlivých stupňoch zodpovedali politické orgány. Na vykonávanie súťaží sa plne využíval telovýchovný materiál a telovýchovné zariadenie útvaru,

- športové a športovo-branné súťaže organizované základnou organizáciou Revolučného odborového hnutia. Ich obsahová, organizačná a materiálová pripravenosť bola zakotvená v plánoch aktivity, kolektívnych zmluvách a finančnom rozpočte základných organizácií Revolučného odborového hnutia. Obsahovou náplňou boli postupové súťaže vo volejbal, stolnom tenise, futbale, nohejbale, turistike, brannom viacboji, ktoré boli zakončené okresnými, krajskými a oblastnými súťažami všeodborových orgánov, celoarmádnym turnajom. Najlepšie družstvá a jednotlivci reprezentovali Odborový zväz pracovníkov ČSĽA na spartakiáde DRUŽBA, ktorá sa organizovala v rámci družobnej spolupráce s odborármi Strednej skupiny sovietskych vojsk.

- športová činnosť rodinných príslušníkov vojakov z povolania a vojenských dôchodcov. Bola zameraná na nenáročné formy športovej, turistickej a rekreačnej činnosti. Mala za cieľ podchytiť ich záujem a osobné záľuby, a tým upevniť vedomie spolupatričnosti k ČSĽA.³⁰

Za osobitnú formu MŠČ možno považovať prípravu a účasť na ČSS. Na V. ČSS vystúpila armáda 29. júna 1975 so skladbou, v ktorej cvičilo dovedna 13 824 cvičencov. V nasledujúcej VI. ČSS cvičila armáda 26. júna 1980 a vystúpilo dovedna 16 000 cvičencov a napokon na VII. ČSS reprezentovalo armádu 28. júna 1985 spolu 1 540 cvičencov. Všetky skladby mali názov gymnastika vojakov.³¹ Príprava na VIII. ČSS sa v podmienkach ČSĽA

³⁰ VÚA Praha-VÚA Olomouc, Masová športová činnosť. In Telesná príprava v Československej ľudovej armáde zo dňa 2. 12. 1988, Príloha č. 5.

³¹ VÚA Praha -VÚA Olomouc, RMNO č. 13 zo dňa 1. 6. 1974, č.1 zo dňa 19. 1. 1979, č.2 zo dňa 23. 8. 1984, ale aj DEMETROVIČ, E. a kol. *Encyklopédia telesnej kultúry*. Praha : Olympia, 1988, s. 106-107.

začala realizovať v roku 1988.³² V dôsledku spoločenských zmien, ktoré sa uskutočnili na jeseň 1989, bolo začiatkom roka 1990 rozhodnuté ukončiť dňom 1. februára 1990 prípravy v celej ČSLA.³³ Vydaním rozkazu Ministra národnej obrany č. 50 zo dňa 10. septembra 1990 bola organizačná forma MŠČ zaradená do služobnej telesnej výchovy.³⁴ O tom sa bližšie zmienime v časti služobná telesná výchova.

Armádny výkonnostný šport. Cieľom výkonnostného športu v ČSLA v sledovanom období bolo umožniť talentovaným športovcom-vojakom v základnej službe a poslucháčom vojenských škôl formou pravidelného športového a telovýchovno-branného procesu rozvíjať maximálnu individuálnu výkonnosť. Úlohami bola výchova talentovaných a výkonnostných športovcov – príslušníkov ČSLA na triedne uvedomelých budovateľov a obrancov socialistickej vlasti a u vojakov základnej služby a poslucháčov vojenských škôl rozvíjať morálne, vôľové a bojové vlastnosti a zlepšovať ich telesnú výkonnosť a psychickú odolnosť. V súťažiach po línii ČSZTV a Zväzarmu reprezentovali ČSLA na verejnosti a podieľali sa na popularizácii ČSLA.³⁵ V roku 1974, ako už bolo uvedené, sa realizovala reforma armádneho vrcholového a výkonnostného športu. Na podporu vrcholového športu sa uskutočnila úprava v oblasti výkonnostného športu. Z rozhodnutia ministra národnej obrany sa vytvorila štruktúra výberových oddielov vojenských telovýchovných jednôt (ďalej len VTJ), ktoré tvorili širšiu základňu pre vrcholový šport v ČSLA. Ďalej bolo rozhodnuté športovcov výberových oddielov VTJ v plánovaných počtoch sústrediť v príslušnom útvere v jednej organickej čate (rote) podľa rozhodnutia príslušných veliteľov okruhov, zväzov a náčelníkov vojenských škôl. Vojakov – športovcov týchto čiat (rôt) cvičiť v odbornosti podľa zaradenia v jednotke a upraviť im programy bojovej prípravy s počtom hodín zníženým o 40 % vo vojenských školách bez krátenia počtu hodín. U jednotlivcov, nositeľov najvyšších športových tried olympijských a branno-technických športov, v ktorých nie sú v ČSLA vytvorené AŠD ani výberové oddiely VTJ, zaraďovať do posádok, kde sú v civilných zložkách vytvorené podmienky na zvyšovanie ich športovej výkonnosti. Odborné vedenie športovej prípravy výberových oddielov VTJ zabezpečiť zmluvnými trénermi a na ich úhradu plánovať príslušné finančné prostriedky. Namiesto trénerov výkonnostného športu prednostne využívať zaslúžilých vrcholových športovcov ČSLA po ukončení ich aktívnej činnosti. Počet výberových oddielov VTJ v ČSLA bol 60.³⁶ Uvedený stav trval do roku 1981, keď na základe materiálu „Komplexný rozbor vrcholového a výkonnostného športu v ČSLA“ boli navrhnuté zmeny, ktoré sa dotkli aj oblasti výkonnostného športu. Uvedený materiál navrhoval zrušiť existujúcu štruktúru výberových športových oddielov a upraviť ju tak, aby vznikli:

- pri zväzoch športové roty výkonnostného športu s viacšportovými oddielmi,
- pri vybratých školách priamo podriadenými útvarmi MNO športové čaty výkonnostného športu s jedným športovým oddielom.

³² VÚA Praha-VÚA Olomouc, R MNO č. 16 zo dňa 20. 7. 1989.

³³ VÚA Praha-VÚA Olomouc, R MNO č. 8 zo dňa 20. 1. 1990.

³⁴ JANOUŠEK, O. Telesná výchova a šport v Československej armáde. In *Vojenské rozhledy*, č. 2, 1992, s. 73.

³⁵ VÚA Praha, f. ČSLA, šk. 37, Východiská a opatrenia k riešeniu otázok ďalšieho rozvoja športu v ČSLA č. j. 080464 SVVŠ – 1981, s. 15-16.

³⁶ VÚA Praha -VÚA Olomouc, Zbierka nariadení a smerníc FMNO č. 4 zo dňa 29. 3. 1973.

Súčasťou predloženého materiálu bol aj návrh veliteľského a športovodborného riadenia a zabezpečenia:

- pri športovejrote:
 - veliteľ športovej roty (dôstojník)
 - zástupca pre veci politické (dôstojník)
 - výkonný práporčík (práporčík)
- pri športovej čate:
 - veliteľ športovej čaty (dôstojník, poprípade absolvent vojenskej katedry vysokej školy)
 - tréner (občiansky zamestnanec, poprípade dôstojník)
 - zdravotný inštruktor-masér (poddôstojník)
- ďalší špecialista (napríklad mechanik – podľa športového odvetvia).

Ďalej bolo navrhnuté, aby velitelia športových rôt pri zväzoch boli podriadení náčelníkovi SBP uvedených veliteľstiev a športových čiat týchto rôt priamo podriadení veliteľom útvarov v mieste ich dislokácie. Velitelia samostatných športových čiat pri vojenských školách by boli podriadení zástupcovi náčelníka príslušnej vojenskej školy. Návrh konkretizoval aj počet oddielov a športovcov. V prípade oddielov sa ich počet znížil zo šesťdesiat na tridsaťpäť a v prípade športovcov to bolo zníženie z deväťsto na šesťstoosemnať. Na druhej strane sa skvalitnilo personálne zabezpečenie výberových oddielov v rozsahu osemnať funkcionárov športových rôt, tridsaťpäť veliteľov čiat, štyridsaťpäť trénerov (poznámka autora podľa Sb. FMNO č. 4/1974 bolo povolených šesťdesiatštyri zmluvných trénerov a dvadsaťšesť zdravotných inštruktorov – masérov a mechanikov). Súčasne bolo navrhnuté prehodnotiť oblasť materiálneho a finančného zabezpečenia. Pre ďalších vojakov v základnej službe a poslucháčov vojenských škôl bolo navrhnuté ponechať športové oddiely VTJ v okresných alebo maximálne krajských súťažiach. Hostovanie za civilné telovýchovné jednoty nepovoľovať, s výnimkou reprezentantov ČSSR, ktorých nebolo možné umiestniť v ASVŠ Dukla, alebo v športových rotách, respektíve čatách výkonnostného športu.³⁷

V roku 1982 vyšli nové smernice pre výkonnostný šport v ČSĽA, ktorými sa stanovilo, že výkonnostný šport sa delí na oddiely:

- s vyššou výkonnosťou (účastníci majstrovstiev ČSSR, 1. celoštátnej ligy a národných líg ČSR a SSR),
- športové oddiely s nižšou výkonnosťou.

Vojakom – športovcom v oddieloch s vyššou výkonnosťou sa upravili programy bojovej prípravy s počtom hodín znížených o 40 %. Oddiely s vyššou výkonnosťou mali zmluvného trénera. Materiálovo boli zabezpečené osobitnou normou a poskytoval sa im prídavok potravín. Zmeny nastali aj v prípade činnosti VTJ. Tieto sa ustanovili z rozhodnutia veliteľov útvarov vojenských škôl a vojenských zariadení, ktoré VTJ riadili. Ustanovenie VTJ sa zverejňovalo v rozkaze príslušného veliteľa. Členstvo vo VTJ bolo dobrovoľné. Poradným orgánom v činnosti VTJ bola členská schôdza. Tá volila na výročnej schôdzi výbor VTJ, a to na 1 až 3 roky. Výbor sa skladal z predsedu, podpredsedu, vedúceho politicko-výchovného úseku, predsedu športového oddielu a revíznej komisie. Podiel na činnosti VTJ mali aj náčelník zdravotnej služby, náčelník finančnej služby, telovýchovný náčelník a proviantný náčelník. Základným článkom VTJ bol športový oddiel. Jeho činnosť riadila členská schôdza a výbor oddielu. Na členskej schôdzi, ktorá sa konala raz za 3 mesiace, sa riešili otázky činnosti, raz za rok sa volil výbor oddielu a delegáti na výročnú členskú schôdzu.

³⁷ VÚA Praha, f. ČSĽA, šk. 37, Východiská a opatrenia k riešeniu otázok ďalšieho rozvoja športu v ČSĽA č. j. 080464 SVVS – 1981, s. 15-16.

Výbor VTJ sa skladal z predsedu politicko-výchovného pracovníka, konateľa, trénera, hospodára a člena výboru.³⁸ Rozkazom ministra národnej obrany bolo dňom 1. apríla 1989 povolené vojakom hosťovanie za oddiely civilných telovýchovných jednôt.³⁹ V roku 1990 sa výkonnostný šport v ČSA realizoval v 35 športových odvetviach v 322 VTJ, z toho v 77 s vyššou športovou výkonnosťou. Dynamika zmien v Českej a Slovenskej federatívnej republike (ďalej len ČSFR) si v súvislosti s výkonnostným športom vyžiadala riešiť právnu subjektivitu VTJ z dôvodov podnikania, sponzorskej činnosti, reklamy a zmluvných vzťahov v nadväznosti na vývoj v telovýchovnom hnutí.⁴⁰ Za dva roky poklesol počet oddielov VTJ na 288. Z uvedeného počtu bolo 74 oddielov s vyššou športovou výkonnosťou. Do celoštátnej ligy a majstrovstiev ČSFR bolo zapojených 28 oddielov, na republikovej úrovni 46 a ostávajúcich 181 oddielov VTJ v súťažiach na najnižšej úrovni. Napriek konštatovaniu, že tento trend bude pokračovať, v dôsledku čoho bolo potrebné prehodnotiť a prispôbiť činnosť a počet športových oddielov VTJ, bolo žiaduce hľadať spôsoby, ktorými je možné túto formu v podmienkach poloprofesionálnej armády zachovať.⁴¹

Armádny vrcholový šport. V roku 1969 sa začalo s realizáciou novej organizačnej štruktúry armádneho vrcholového športu, ktorá vstúpila do platnosti 1. januára 1970. Ešte na jeseň 1969 bolo založené AS Dukla Trenčín a od 1. januára 1970 začalo oficiálne svoju činnosť aj AS Dukla Liberec. Rozdelenie jednotlivých armádnych športových družstiev (AŠD) k tomuto dátumu bolo nasledujúce:

AS Dukla Praha: atletika, futbal, hádzaná, plávanie, veslovanie, vodáctvo, rôzne a odlúčené družstvá motorizmu a športovej gymnastiky (Praha), dráhovej a cestnej cyklistiky (Pardubice), športovej streľby (Plzeň) a parašutizmu (Prostějov).

AS Dukla Banská Bystrica: atletika, futbal, džudo, lyžovanie, športová gymnastika, vzpieranie, rôzne a odlúčené družstvá športovej streľby, moderného päťboja, biatlonu a šermu (Liptovský Mikuláš), plaveckých športov (Žilina), basketbalu (Olomouc).

AS Dukla Trenčín: cestná cyklistika, kanoistika, ľadový hokej, volejbal, zápasenie a odlúčené družstvá dráhovej cyklistiky (Bratislava) a boxu (Olomouc).

AS Dukla Liberec: volejbal, lyžovanie, sane, rôzne, a odlúčené družstvá ľadového hokeja (Jihlava) a vodného slalomu (Bechyně).⁴²

Uvedené zmeny v organizácii armádneho vrcholového športu boli zakotvené v predpise „Vrcholový šport v ČSĽA“, ktorý vstúpil do platnosti dňom 1. septembra 1970. Predpisom bola ošetrovaná činnosť armádnych stredísk a armádnych športových družstiev. Boli zavedené funkcie starší inštruktor a inštruktor a vo vybraných športových odvetviach boli organizované základne mládeže a dorastu. Predpisom sa riešili aj otázky športovej činnosti a jej plánovanie, politická výchova, bojový výcvik, športové súťaže a medzinárodné športové styky. Ďalej spôsob personálneho doplňovania AŠD a materiálneho, finančného a zdravotného zabezpečenia činnosti.⁴³ Uvedená organizácia armádneho vrcholového športu bola 1. júla 1970 revidovaná výnosom náčelníka SBP/MNO, ktorým upravil štruktúru riadenia AŠD. Z podriadenosti AS Dukla Praha boli vyňaté AŠD motorizmu, športovej gymnastiky,

³⁸ VÚA Praha-VÚA Olomouc, Smernice pre výkonnostný šport v ČSĽA, Praha 1982, s. 4-5 a príloha s. 13-21.

³⁹ VÚA Praha-VÚA Olomouc RMNO, č. 9 zo dňa 24. 5. 1989.

⁴⁰ VÚA Praha-VÚA Olomouc RMNO, č. 50 zo dňa 10. 9. 1990.

⁴¹ JANOUŠEK, ref. 34, s. 76.

⁴² Obrana lidu č. 204, 1969, s. 4.

⁴³ VÚA Praha-VÚA Olomouc, Vrcholový šport v ČSĽA, Praha 1971.

dráhovej cyklistiky, cestnej cyklistiky, športovej streľby a parašutizmu a z podriadenosti AS Dukla Banská Bystrica AŠD basketbalu a z AS Dukla Trenčín AŠD boxu. Uvedené družstvá boli znovu priamo riadené To SBP/MNO.⁴⁴ Následná zmena v armádnom vrcholovom športe sa realizovala v kontexte zmien vrcholového športu v celej ČSSR. Na základe záverov IV. zjazdu ČSZTV a uznesenia vlády č. 96 zo dňa 11. apríla 1974 vydal 23. marca 1975 minister národnej obrany rozkaz s účinnosťou od 1. októbra 1974, ktorým zriadil armádne strediská vrcholového športu (ďalej len ASVŠ).⁴⁵ Ciele a úlohy ASVŠ sa v podstate nezmenili. Základným článkom ASVŠ boli naďalej AŠD. Rozdelenie jednotlivých AŠD bolo po uvedenej zmene nasledujúce:

ASVŠ Dukla Praha: atletika, futbal, dráhová cyklistika, hádzaná, motorizmus, veslovanie, kanoistika, tenis, rôzne a odlúčené družstvo športovej streľby (Plzeň).⁴⁶

ASVŠ Dukla Liberec: volejbal, lyžovanie, sane a odlúčené družstvá ľadového hokeja (Jihlava) a vodného slalomu (Brandýs n/Labem).⁴⁷

ASVŠ Dukla Banská Bystrica: atletika, futbal, biatlon, džudo, moderný päťboj, lyžovanie, športová gymnastika, športová streľba, vzpieranie a odlúčené družstvo plaveckých športov (Žilina).⁴⁸

ASVŠ Dukla Trenčín: cestná cyklistika, kanoistika, ľadový hokej, volejbal, zápasenie a odlúčené družstvo dráhovej cyklistiky (Bratislava).⁴⁹

ASVŠ Dukla Olomouc: box, basketbal, šerm a odlúčené družstvá cestnej cyklistiky (Brno) a parašutizmus (Prostějov).⁵⁰

V uvedenom rozdelení AŠD nastali v nasledujúcom období niekoľké zmeny. Ešte v roku 1974 sa premiestnilo AŠD vzpierania z ASVŠ Dukla Banská Bystrica k ASVŠ Dukla Trenčín.⁵¹ V roku 1976 bolo zo Žiliny do Banskej Bystrice premiestnené AŠD vodných športov.⁵² V roku 1979 bolo AŠD vodného slalomu vyňaté z podriadenosti ASVŠ Dukla Liberec a dané do podriadenosti ASVŠ Dukla Praha.⁵³ Reorganizáciou sa zmenila aj vnútorná štruktúra AŠD. Vedením AŠD bol naďalej poverený tréner, uplatnila sa však nová kategorizácia športovcov. Základnou funkciou, ktorou športovec spĺňal podmienky pre zaradenie do AŠD, bol mladší inštruktor. Nasledujúca funkcia bola inštruktor, ďalšou vyššou funkciou bol vedúci starší inštruktor a poslednou a najvyššou funkciou bol vedúci starší inštruktor – špecialista.⁵⁴

Nakoľko horeuvedená reforma nepriniesla očakávané výsledky na olympijských hrách (ďalej len OH, pozri tabuľka č.1), ktoré boli hlavným ukazovateľom výkonnosti armádneho vrcholového športu, bolo rozhodnuté uskutočniť ďalšie zmeny⁵⁵ (v olympijských medzi-
cykloch sa aj v tomto období organizovali letné a zimné spartakiády spriateľených armád,

⁴⁴ VÚA Praha, f. MNO/SBP, šk. 126 Štruktúra riadenia AŠD, č. j. 041612 zo dňa 1. 7. 1970.

⁴⁵ VÚA Praha-VÚA Olomouc, TRMNO č. 4 zo dňa 27. 3. 1975.

⁴⁶ VÚA Praha-VÚA Olomouc, f. ASVŠ Dukla Praha. TR č. 15 zo dňa 22. 11. 1974, s. 1-2.

⁴⁷ VÚA Praha-VÚA Olomouc, f. ASVŠ Dukla Liberec. TR č.16 zo dňa 24. 11. 1974, s. 1-2.

⁴⁸ VÚA Praha-VÚA Olomouc, f. ASVŠ Dukla Olomouc. DR č.1 zo dňa 7. 1. 1975, s. 4.

⁴⁹ VÚA Praha-VÚA Olomouc, f. ASVŠ Dukla Banská Bystrica. TR č. 18 zo dňa 2.12.1974, s. 2-12.

⁵⁰ VÚA Praha-VÚA Olomouc, f. ASVŠ Dukla Banská Bystrica. TR č.18 zo dňa 2.12.1974, s. 2-12.

⁵¹ VÚA Praha-VÚA Olomouc, f. ASVŠ Dukla Trenčín. DR č. 213 zo dňa 31. 10. 1974.

⁵² VÚA Praha-VÚA Olomouc, f. ASVŠ Dukla Banská Bystrica. DR č. 167 zo dňa 20. 8. 1976.

⁵³ VÚA Praha-VÚA Olomouc, f. ASVŠ Dukla Praha. TR č. 10 zo dňa 28. 11. 1979.

⁵⁴ VÚA Praha-VÚA Olomouc, TR MNO č. 4 zo dňa 27. 3. 1975.

⁵⁵ VÚA Praha, f. ČSLA, šk. 36, Analýza súčasnej organizácie armádneho vrcholového športu, Príloha III, č. j. 020096-SVŠ/84, s. 1-3.

ktoré patrili do kategórie významných medzinárodných podujatí rovnako ako majstrovstvá spriatelенých armád vo vybratých druhoch športu, na ktorých sa armádni športovci zúčastňovali – pozn. P. B.). Navrhované zmeny vychádzali z cieľa zvýšiť efektívnosť celej organizačnej štruktúry a dosiahnuť vyššiu výkonnostnú úroveň cestov pôsobenia tzv. nosných športových odvetví, obmedziť niektoré duplicitné a zrušiť neperspektívne armádne družstvá. Popri zmenách v systéme riadenia armádneho vrcholového športu sa uskutočnili zmeny počtov AŠD, čím sa znížil tabuľkový stav o stodevät miest.⁵⁶ V pomerne krátkom časovom odstupe osemnástich mesiacov sa pripravila následná reforma armádneho vrcholového športu. Navrhované zmeny vychádzali z uznesenia PÚV KSČ zo dňa 11. marca 1983 a uznesenia vlády ČSSR č.135 zo dňa 26. mája 1983, ako aj analýzy predošlých zmien, v ktorých sa okrem pozitív z oblasti materiálnej, technickej, sociálnej a výchovnej konštatovali aj negatíva, týkajúce sa najmä operatívneho riešenia problémov v jednotlivých oblastiach, a to v oblasti metodickej, zahraničných stykov a v doplňovaní športovcami. Ďalej sa negatívne hodnotilo, že ASVŠ sú zaťažované rôznymi úlohami nesúvisiacimi s tréningovým procesom.⁵⁷

Nová organizácia armádneho vrcholového športu vstúpila do platnosti 1. apríla 1985. Rozkazom ministra národnej obrany bolo zriadené politické oddelenie vrcholového športu ČSĽA a strediská vrcholového športu mládeže (ďalej len SVŠ-M) pri ASVŠ Dukla Praha, Liberec, Banská Bystrica a Trenčín. Zrušené bolo ASVŠ Dukla Olomouc a vyradené z armádneho vrcholového športu boli AŠD tenisu pri ASVŠ Dukla Praha, AŠD saní, vodného slalomu a ľadového hokeja juniorov u ASVŠ Dukla Liberec a lyžovania – zjazd ASVŠ Dukla Banská Bystrica. Rozdelenie jednotlivých AŠD bolo nasledujúce:

ASVŠ Dukla Praha: atletika, futbal, hádzaná, kanoistika, motorizmus, veslovanie, dráhová cyklistika, rôzne a odlúčené družstvá cestnej cyklistiky (Brno) a športovej strelby (Plzeň).

ASVŠ Dukla Liberec: lyžovanie – beh, skok a združený, volejbal, rôzne a odlúčené družstvá ľadového hokeja (Jihlava), basketbalu, boxu a šermu (Olomouc) a parašutizmu (Prostějov).

ASVŠ Dukla Banská Bystrica: atletika, biatlon, futbal, džudo, lyžovanie – skok, moderný päťboj, plávanie a športová gymnastika.

ASVŠ Dukla Trenčín: ľadový hokej, zápasenie gréckorímsky a voľný štýl, stolný tenis, rôzne a odlúčené družstvo dráhovej cyklistiky (Bratislava).⁵⁸

Poslaním SVŠ-M bolo zabezpečiť pre armádny vrcholový šport vlastnú mládežnícku základňu kvalifikovaným výberom, výchovou a prípravou mládeže talentov pre AŠD. Do SVŠ – M sa začleňovali mladí talentovaní športovci spravidla vo veku 13 – 20 rokov. Reforma armádneho vrcholového športu našla svoju odozvu aj v legislatívnej oblasti. Dňom 12. decembra 1985 boli schválené nové smernice pre vrcholový šport v ČSĽA, ktoré vo forme služobného dokumentu zakotvili všetky zmeny uskutočnené v predošlom období. Ciele a úlohy armádneho vrcholového športu sa nezmenili, došlo však k diferencovanému

⁵⁶ VÚA Praha, f. ČSĽA, šk. 37 Východiská a opatrenia k riešeniu otázok ďalšieho rozvoja športu v ČSĽA, č. j. 080464 SVVŠ – 1981, s. 2-13.

⁵⁷ VÚA Praha, f. ČSĽA, šk. 36 Analýza súčasnej organizácie armádneho vrcholového športu. Príloha III, č. j. 020096-SVVŠ, s. 4-6.

⁵⁸ VÚA Praha-VÚA Olomouc, TR MNO č. 4 zo dňa 18. 3. 1985.

prístupu k jednotlivým športovým odvetviam. Členenie jednotlivých športových odvetví bolo nasledovné:

a) športy so zvláštnymi podmienkami zabezpečenia. Boli to športové hry futbal a ľadový hokej.

b) športy 1. kategórie s komplexným zabezpečením. Bolo to jedenásť vybraných olympijských odvetví: atletika, dráhová a cestná cyklistika, športová gymnastika, džudo, rýchlostná kanoistika, lyžovanie – beh a skok, plávanie, športová strelba, veslovanie, vzpieranie, zápas grécko-rímsky a voľný štýl.

c) športy 2. kategórie s čiastočným zabezpečením. Bolo to osem vybraných a brannotechnických športov biatlon, box, lyžovanie – združenári, motorizmus, parašutizmus, moderný päťboj, šerm, stolný tenis, hádzaná, basketbal a volejbal. Okrem uvedených športov sa do 2. kategórie zaradili aj športovci z nepreferovaných odvetví na európskej či svetovej úrovni, zaradení do AŠD rôzne.⁵⁹ Ešte pred spoločenskými zmenami bolo rozhodnuté uskutočniť niektoré čiastkové zmeny v počtoch a podriadenosti AŠD, ktoré boli stanovené po reorganizácii armádneho vrcholového športu v roku 1985.⁶⁰ Na základe nových tabuliek počtov boli od 1. januára 1990 z armádneho vrcholového športu vyradené AŠD plávania a gymnastiky pri ASVŠ Dukla Banská Bystrica a AŠD boxu pri ASVŠ Dukla Liberec.⁶¹ Súčasne bolo pri ASVŠ Dukla Banská Bystrica novovytvorené AŠD rôzne, kam prešli športovci zo zrušených AŠD plávania a športovej gymnastiky.⁶² AŠD basketbalu a šermu pri ASVŠ Dukla Liberec bolo dané do podriadenosti ASVŠ Dukla Trenčín.⁶³ AŠD cestnej cyklistiky v Brne bolo od ASVŠ Dukla Praha dané do podriadenosti ASVŠ Dukla Trenčín.⁶⁴ Nasledujúce zmeny vyplynuli z nariadení uverejnených v rozkaze Ministra národnej obrany č. 50 zo dňa 10. septembra 1990. V rozkaze sa konštatuje, že armádny vrcholový šport sa realizuje v 19 športových odvetviach v 29 AŠD a že dynamika zmien v ČSFR si vyžaduje uskutočniť niektoré úpravy, najmä:

– prehodnotiť v súčinnosti s Úradom Predsedníctva vlády ČSFR – odborom spoločensko-politických vzťahov, Konfederáciou športových zväzov a so Združením technických športov a činností počty športovcov a funkcionárov v jednotlivých AŠD. Na základe toho realizovať úpravu tabuľkových počtov ASVŠ Dukla k 1. januáru 1991,

– predložiť ministrovi obrany ČSFR na schválenie do 1. septembra 1991 návrh dislokácie ASVŠ Dukla rešpektujúce územné usporiadanie ČSA s predpokladanou účinnosťou od 1. októbra 1992, vrátane SVŠ – M. Stanoviť na základe aktuálnych potrieb a podmienok ČSA športové odvetvia, ktoré sa budú ďalej rozvíjať v strediskách, vziať do úvahy požiadavky športových zväzov na možnosť zaradenia žien do funkcií inštruktorov športu u tých AŠD, kde je to vzhľadom na športovú reprezentáciu ČSFR účelné,

– riešiť právnu subjektivitu ASVŠ Dukla, odlúčených AŠD z dôvodov podnikania, sponzorskej činnosti, reklamy a zmluvných vzťahov v nadväznosti na vývoj v telovýchovnom hnutí,

⁵⁹ VÚA Praha-VCA Olomouc, Smernice pre vrcholový šport v ČSLA, Praha 1983.

⁶⁰ VÚA Praha-VÚA Olomouc, TR MNO č. 4 zo dňa 18. 3. 1985.

⁶¹ VÚA Praha f. ČSLA, šk. 44 Tabuľky počtov armádneho vrcholového športu č. j. 4082 zo dňa 22. 9. 1989.

⁶² VÚA Praha-VÚA Olomouc, f. ASVŠ Dukla Banská Bystrica TR 15 zo dňa 27. 11. 1989.

⁶³ VÚA Praha-VÚA Olomouc, f. ASVŠ Dukla Liberec, šk. 26 Protokol o predaní odlúčených súčastí ASVŠ Dukla Liberec v Olomouci do podriadenosti ASVŠ Dukla Trenčín č. j. 1080 zo dňa 5. januára 1990.

⁶⁴ VÚA Praha-VÚA Olomouc, f. ASVŠ Dukla Trenčín TR č. 16, čl. 9 Hlásenie zmeny podriadenosti.

– vyriešiť komplexné zabezpečenie stredísk vrcholového športu mládeže s dôrazom na zdravotnícku oblasť a regeneráciu,

– s účinnosťou od 1. januára 1991 zrušiť Vedeckovýskumné pracovisko vrcholového športu ASVŠ Dukla Praha a vytvoriť Vedecké a servisné pracovisko vrcholového športu ČSA podriadené náčelníkovi STVŠ ČSA. Týmto zabezpečiť kontinuitu vedecko-výskumnej práce vo vrcholovom športe a vytvoriť zodpovedajúce servisné zázemie pre všetky ASVŠ Dukla. Do náplne tohto pracoviska začleniť riadenie vedeckej práce v pôsobnosti STVŠ ČSA a odborné riadenie ASVŠ Dukla v oblasti športovej medicíny, biochémie, psychológie, výpočtovej techniky a metodiky športového tréningu.

– uvoľňovať na základe žiadostí príslušných športových zväzov pre potreby štátnej reprezentácie príslušníkov ČSA. Príslušníkov ASVŠ Dukla uvoľňuje veliteľ ASVŠ Dukla, príslušníkov STVŠ ČSA náčelník STVŠ ČSA, vojakov športovcov, nezaradených v ASVŠ Dukla, veliteľia útvarov,

– s účinnosťou od 1. januára 1991 stanoviť zastupiteľnosť všetkých funkcií inštruktorov športov plánovaných pre dôstojníkov občianskymi pracovníkmi a zastupiteľnosť lekárov občianskymi pracovníkmi,

– aplikovať nové zákonné úpravy v oblasti zahraničného obchodu pre potreby armádneho vrcholového športu s cieľom umožniť priamy nákup zahraničného materiálu,

– zmeniť vo vrcholovom športe systém hospodárenia s telovýchovným materiálom s obmedzenou dobou životnosti jeho odpredaním do vlastníctva užívateľov podľa spracovaných noriem,

– zo stupňa vojenských okruhov zabezpečovať ASVŠ Dukla v oblasti zdravotníckej, materiálno technickej, logistickej a stavebnoubytovacej.⁶⁵

V súlade s horeuvedenými nariadeniami sa v decembri 1990 zapojil armádny šport do činnosti Medzinárodnej rady vojenského športu (CISM).⁶⁶ Najvýznamnejším ukazovateľom výkonnosti armádneho vrcholového športu naďalej zostávala účasť na olympijských hrách.

Vypracované boli nové tabuľky počtov armádneho vrcholového športu. Obnovená bola činnosť AŠD boxu v Olomouci, ktoré bolo dané do podriadenosti ASVŠ Dukla Trenčín. Rozdelenie jednotlivých AŠD bolo v roku 1991 nasledujúce:

ASVŠ Dukla Praha: atletika, futbal, hádzaná, kanoistika, motorizmus, veslovanie, dráhová cyklistika rôzne a odlúčené družstvo športovej streľby (Plzeň).

ASVŠ Dukla Liberec: lyžovanie-beh, skok a združený, volejbal, rôzne a odlúčené družstvá ľadový hokej (Jihlava), parašutizmus (Prostějov) a letecké športy (Mnichovo Hradiš-
tě).

ASVŠ Dukla Banská Bystrica: atletika, biatlon, futbal, džudo, lyžovanie-skok, moderný päťboj a rôzne.

ASVŠ Dukla Trenčín: ľadový hokej, zápasenie, vzpieranie, stolný tenis, rôzne a odlúčené družstvo dráhovej cyklistiky (Bratislava), cestnej cyklistiky (Brno) basketbalu, boxu a šermu (Olomouc).⁶⁷

⁶⁵ VÚA Praha-VÚA Olomouc, R MNO č. 50 zo dňa 10. 9. 1990.

⁶⁶ Armádny vrcholový šport. MO ČR, Praha 1998, s. 4.

⁶⁷ VÚA Praha, f. ČSA šk. 44 Tabuľky počtov armádneho vrcholového športu č.j. 010022/9-N SVŠ zo dňa 30. 1. 1991.

Služobná telesná príprava (od roku 1990 sa namiesto príprava začal používať termín Služobná telesná výchova – pozn. P. B.). V tejto forme armádnej telovýchovy nastali zmeny schválením nového predpisu Telesná výchova v ČSLA s označením Tel-1-1 ešte 24. júna 1968. Do praktického života vojsk bol uvedený až v nasledujúcom roku. Od predošlých dokumentov sa predpis líšil novým koncepčným poňatím telesnej prípravy. Zatiaľ čo predošlé predpisy uvádzali jednotlivé športové disciplíny a podávali k nim výklad, novým predpisom boli stanovené ucelené skupiny telesných cvičení určených pre rozvoj sily rýchlosti, vytrvalosti a obratnosti. V úvodnej časti bol stanovený cieľ, formy a prostriedky cvičení. V nasledujúcich častiach boli uvedené základy organizácie a metodiky telesnej prípravy. Hodina služobnej telovýchovy mala 50 minút a mohla sa spájať do 2 – 3 hodinoviek, napríklad v lyžovaní. Hodiny sa mali realizovať dvakrát týždenne a každá hodina mala úvodnú hlavnú a záverečnú časť. Zmenou prešli aj vekové kategórie vojakov z povolania na preskúšanie z telesnej pripravenosti. I. veková skupina do 31 rokov, II. veková skupina od 31 do 37 rokov, III. veková skupina od 37 do 43 rokov, IV. veková skupina nad 43 rokov a V. veková skupina zvláštna telesná príprava. Osobitosťou bola možnosť preradiť vojaka z povolania na základe dobrej telesnej pripravenosti a na návrh lekára, veliteľom do skupiny vekovo mladších, ale aj, naopak, s ohľadom na zdravotný stav do staršej vekovej kategórie alebo do skupiny zvláštny telesnej prípravy. Preskúšaniu nepodliehala – IV. veková skupina a V. veková skupina – zvláštna telesná príprava. Pozri tabuľka č. 2. Preskúšanie z telesnej zdatnosti realizovala komisia určená rozkazom veliteľa v zložení: zástupca veliteľa, telovýchovný náčelník a hlavný lekár útvaru. O výsledkoch preskúšania bol spracovaný záznam, ktorý sa ukladal po dobu piatich rokov a bol súčasťou riadneho služobného hodnotenia vojakov z povolania.

U mužstva bol veliteľ povinný vedieť a sústavne preverovať a vyhodnocovať úroveň telesnej pripravenosti priamo podriadených vojakov, jednotiek a útvarov. Na preskúšanie každého vojaka sa určilo 3 – 5 cvikov, charakterizujúcich rozvoj najmenej troch pohybových vlastností a praktických návykov.

Preskúšanie sa uskutočňovalo pri:

- inšpekčných kontrolách,
- na konci výcvikového roka,
- pri zápočtoch a záverečných skúškach,
- v priebehu výcviku.

Pri preskúšaniach sa hodnotila:

- individuálna telesná pripravenosť,
- metodická pripravenosť poslucháčov školských jednotiek a poslucháčov vojenských škôl,
- telesná príprava jednotiek, útvarov, vojenskej školy, zväzku.

Okrem uvedeného sa kontrolovala:

- kvalita organizácie a realizácia ranného cvičenia, učebných zamestnaní telesnej prípravy, zvláštne organizačné formy telesnej prípravy a športovej činnosti,
- úroveň metodickej prípravy dôstojníkov a poddôstojníkov, ktorí viedli zamestnanie telesnej prípravy a športu,
- stav zdravotníckeho dohľadu telesnej prípravy a športu,
- materiálne zabezpečenie telesnej prípravy.

Zmeny nastali aj v rannom cvičení, ktoré malo podľa predpisu päť typov, a tie sa mali v priebehu týždňa obmieňať. Vojaci, športovci II. a vyššej výkonnostnej triedy mohli vy-

konávať ranné cvičenie samostatne.⁶⁸ Aj v tejto forme armádnej telovýchovy sa uskutočnili zmeny. Dňom 2. decembra 1988 bol schválený predpis Telesná príprava v ČSLA, ktorý do praktického života vojsk bol uvedený až v nasledujúcom roku. V predpise sa stanovil cieľ, úlohy, formy, metódy, spôsob kontroly a hodnotenia telesnej prípravy. Ďalej sa stanovil obsah telesnej prípravy a zvláštnosti telesnej prípravy jednotlivých druhov vojsk s dôrazom na pozemné vojsko, protivzdušnú obranu štátu a letectvo. Samostatnou kapitolou bola aj telesná príprava vojakov (vojačiek) z povolania a telesná príprava poslucháčov a žiakov vojenských škôl. V prílohe boli stanovené normy pre hodnotenie telesnej prípravy pre všetky kategórie žiakov poslucháčov a vojakov (vojačiek) z povolania, spôsob evidencie výsledkov telesnej prípravy, ústroj na telesnú prípravu a materiálne a finančné zabezpečenie telesnej prípravy. Základnými formami telesnej prípravy zostávali: ranné cvičenia v rozsahu 30 minút, telesný tréning v priebehu výcviku, učebné zamestnania a športová činnosť. Služobná telesná príprava sa plánovala v rozsahu:

- pre vojakov základnej služby podľa programov bojovej prípravy jednotlivých druhov vojsk,

- pre žiakov a poslucháčov podľa učebných programov vojenských škôl,

- pre vojakov z povolania 3 hodiny týždenne.⁶⁹

Rovnako ako predošlé formy armádneho športu bola inovovaná aj služobná telesná príprava. Táto forma armádnej telovýchovy sa stala činnosťou plánovanou v príslušnej dokumentácii, ktorá sa uskutočňovala v pracovnej dobe, alebo ako služobná činnosť v čase voľna. V služobnej telesnej výchove sa používali spravidla:

- telesné cvičenia pre mnohostranný rozvoj pohybových schopností a zručností formou atletiky, gymnastiky, športových hier, lyžovania, plávania, turistiky, pobytom v prírode a úpoly,

- telesné cvičenie pre rozvoj zvláštnych pohybových zručností a návykov formou pohybu v teréne v poľnej ústroji – zrýchlených presunov, orientačných behov, prekonávaním prírodných prekážok, sebaobrany a boja zblízka, branného plávania, hádzania ručných granátov a športovej streľby,

- doplnkovými prostriedkami, ktorými boli rehabilitačné cvičenia, regeneračné procedúry, sledovanie, riadenie životosprávy a osobnej hmotnosti.

Služobná telesná výchova sa vykonávala organizačnými formami:

- základnými: napríklad cvičebné hodiny, ranné cvičenia a previerky,

- výberovými: napríklad armádne športové hry, športové dni veliteľa, plnenie podmienok vojenských odznakov,

- výkonnostným športom.⁷⁰

Nasledujúce zmeny sa realizovali od výcvikového roka 1990/1991. Pre vojakov z povolania sa zaviedli 4 hodiny telesnej výchovy v služobnom čase, rozdelenej najmenej do dvoch cvičení a každoročne v mesiaci máj – september preskúšanie telesnej výkonnosti všetkých vojakov z povolania podľa stanovených vekových skupín. Jednotlivé vekové kategórie sa stanovili podľa predpisu Tel-1-1 z roku 1988. Pre jednotlivé vekové kategórie boli stanovené limity v disciplínach: súborné silové cvičenie (sed – ľah za 1 min., kliky za 30 sek.), hod granátom do diaľky, 12-minútový beh. V prípade obmedzenia, potvrdená

⁶⁸ VÚA Praha- VÚA Olomouc, Telesná výchova v ČSLA z roku 1969.

⁶⁹ VÚA Praha -VCA Olomouc Telesná príprava v ČSLA. Praha 1988, s. 8-153.

⁷⁰ JANOUŠEK, O. Telesná výchova a šport v Československej armáde. In *Vojenské rozhledy*, č. 2, 1992, s. 73.

náčelníkom zdravotnej služby, sa mohla zvoliť alternatívna disciplína, k hodu granátom do diaľky to bol člnkový beh 10 x 10 m a v prípade 12-minútového behu to bolo plávanie na 300 m. Pozri tabuľku č. 3.

Hodnotenie:

Výborne, ak dve z preskúšaných cvičení boli výborné a jedna najmenej dobrá.

Dobre, ak dve boli hodnotené najmenej dobre a jedna vyhovujúca.

Vyhovujúco, ak cvičenia boli hodnotené vyhovujúco alebo jedna nevyhovujúco a z ostatných jedno hodnotené najmenej dobre.

Nevyhovujúco, ak jedno z cvičení bolo hodnotené nevyhovujúco a ostatné iba vyhovujúco, alebo ak nebolo niektoré z cvičení začaté alebo bolo z vlastnej viny nedokončené.

Vojaci z povolania nad 55 rokov (vojačky nad 41 rokov), občianski pracovníci zaradení do bojovej pohotovosti a vojaci z povolania s trvalým zdravotným oslabením sa hodnotili dvojstupňovo „splnil“, „nesplnil“, pričom hodnotenie „nesplnil“ sa posudzovalo ako hodnotenie nevyhovujúce.

Velitelia a jeho zástupcovia boli preverovaní odborným orgánom nadriadeného stupňa.

Na základe výsledkov dosiahnutých pri preskúšaní boli vojaci z povolania rozdelení do dvoch výkonnostných skupín – 1. skupina výborní a dobrí, 2. skupina vyhovujúci a nevyhovujúci. V prvej skupine bolo umožnené realizovať služobnú telesnú výchovu v športoch podľa vlastného výberu, s ostatnými bolo nariadené realizovať telesnú výchovu pod odborným vedením,

– u vojakov z povolania s oslabeným zdravím a zníženou zdravotnou klasifikáciou rozhodol o preskúšaní ošetrojúci lekár podľa aktuálneho stavu. Oslobodiť od preskúšania, alebo niektoré časti bolo možné najviac po dobu jedného roka,

– u vojakov z povolania s trvale oslabeným zdravím sa preverovali zo športových disciplín, ktoré pôsobili pozitívne na upevňovanie zdravia postihnutého. V súčinnosti s náčelníkom zdravotnej služby ČSA vybrať podľa druhu ochorenia vhodné športové disciplíny. Pre hodnotenie stanoviť 2 stupne – splnil, nesplnil. V prípade, že vojak z povolania s trvale oslabeným zdravotným stavom nesplnil predpísané optimálne výkonnostné normy, realizovať voči nemu rovnaké opatrenia ako u ostatných vojakov z povolania, ktorí sú hodnotení ako nevyhovujúci,

– vojak z povolania, ktorý bol hodnotený pri preskúšaní z telesnej výkonnosti známku nevyhovujúci, bol komisiou v zložení: veliteľ, odborný telovýchovný orgán a náčelník zdravotnej služby posúdený z hľadiska spôsobilosti na výkon vojenskej služby a zastávanej funkcie. Podľa individuálnej situácie mu veliteľ uložil, dokedy má dosiahnuť požadovanú telesnú výkonnosť. V prípade, že sa preukáže, že nesplnil výkonnostné z vlastnej viny, uplatnil príslušný veliteľ finančný postih podľa novelizovaných smerníc pre priznávanie funkčných platov. Pri trojnásobnom nesplnení predpísaných výkonnostných noriem spracuje sa komplexné hodnotenie a navrhne sa prepustenie vojaka z povolania zo služobného pomeru pre služobnú nespôsobilosť na základe hodnotenia,

– v súlade s predpisom „Pracovný poriadok pre občianskych pracovníkov štátnych podnikov v odbore pôsobnosti FMO“ umožniť týmto občianskym pracovníkom, ktorí sú zaradení do bojovej pohotovosti, účasť na telesnej výchove v trvaní 4 hodín týždenne. Každoročne v mesiacoch máj – september realizovať preskúšanie telesnej výkonnosti podľa vekových kategórií ako u vojakov z povolania. Disciplíny a normy stanoviť v spolupráci s ústredným výborom Federálneho odborového zväzu pracovníkov ČSA. Občianskym pracovníkom, ktorí nesplnili predpísané výkonnostné normy, znížil veliteľ poplatok za bojovú

pohotovosť do času, keď pri riadnom preskúšaní dosiahli požadovanú telesnú výkonnosť. Previerky výkonnosti sa začali výcvikovým rokom 1990/1991,

– v súčinnosti s podnikovým riaditeľom štátneho podniku Vojenské kúpele a rekreačné zariadenie Praha spracovať návrh novej koncepcie rekondičných programov na základe doterajších preventívnych rehabilitácií v prospech telesnej výchovy od výcvikového roku 1990/1991,

– na zvýšenie motivácie a rastu telesnej zdatnosti sa od výcvikového roku 1990/1991 zaviedla pre vojakov z povolania Vojenská telovýchovná triednosť. Tvorili ju disciplíny: streľba zo služobnej zbrane 20 rán na 25 metrov, 4 km cezpoľný beh a 300 m plávanie.

V *telesnej výchove vojakov základnej (náhradnej) služby* sa u jednotlivých druhov vojsk podľa naplnenosti zaviedol rozsah služobnej telesnej výchovy:

- v útvaroch s plnými počtami 2 hodiny týždenne,
- v útvaroch so zníženými počtami 1 – 2 hodiny týždenne,
- v útvaroch s rámcovými počtami 1 hodina týždenne.

V *telesnej výchove žiakov a poslucháčov vojenských škôl* sa mali vytvoriť predpoklady na realizáciu 3 hodín telesnej výchovy týždenne na základe novospracovaných učebných programov v tomto predmete. Poslucháčov vojenských škôl preskúšať a hodnotiť v súlade s učebnými programami príslušnej vojenskej školy. V športových súťažiach, ktoré sa stali súčasťou služobnej telesnej výchovy, sa mala dodržiavať zásada dobrovoľnosti a využiť spolupráca so Zväzom vojenskej mládeže, Zväzom vojakov z povolania a odborovým zväzom pracovníkov ČSA. Ďalej bolo odporúčané v spolupráci s ústrednou radou Zväzu vojakov z povolania nadviazať športové styky s podobnými organizáciami ostatných armád a novelizovať Vojenský odznak zdatnosti a obsah priblížiť potrebe rozšírenia záujmu medzi vojakmi základnej služby. Súťaže vojakov a vojačiek z povolania zaraďovať do programu športových dní všetkých veliteľských stupňov. Počínajúc výcvikovým rokom 1990/1991 organizovať v mesiacoch január a jún Športový deň FMO. Rovnako bolo rozhodnuté od výcvikového roka 1990/1991 organizovať majstrovstvá ČSA za účasti družstiev Západného vojenského okruhu, Východného vojenského okruhu, letectva a protivzdušnej obrany štátu, vojenských vysokých škôl, železničného vojska Federálneho ministerstva dopravy, FMO a podriadených útvarov a zariadení v nasledujúcich športových odvetviach:

- a) pre vojakov v základnej službe v malom futbale a nohejbale,
- b) pre vojačky z povolania v stolnom tenise, cezpoľnom behu, orientačnom behu a volejbale,
- c) pre vojakov z povolania v zjazdovom a bežeckom lyžovaní, malom futbale, tenise, plávaní, volejbale, nohejbale a vojenskej telovýchovnej triednosti,
- d) spoločne pre vojakov v základnej službe a pre vojakov z povolania v stolnom tenise, šachu, cezpoľnom behu, orientačnom behu, vojenskom odznaku zdatnosti, volejbale, vojenskom trojboji, streľbe zo služobnej zbrane (pištole a samopal).⁷¹

Mimoslužobná telesná výchova bola spontánna pohybová aktivita, individuálna telovýchovná, športová činnosť realizovaná vo voľnom čase.⁷²

⁷¹ VÚA Praha-VÚA Olomouc, R MNO č. 50 zo dňa 10. 9. 1990.

⁷² JANOUŠEK, O. Telesná výchova a šport v Československej armáde. In *Vojenské rozhledy*, č. 2, 1992, s. 73.

Pod rúškom „konsolidácie krízového obdobia“, odštartovanej vojenským zásahom proti Československu, sa znovu začali posilňovať centralistické tendencie v ČSZTV a likvidovať republikové právomoci. Krátke obdobie činnosti STO sa skončilo zjazdom v októbri 1973. Iné pozitíva predošlého emancipačného procesu, akými bolo utvorenie armádných stredísk Dukla v Banskej Bystrici a Trenčíne, sa udržali aj v nasledujúcom období.⁷³ Po pomerne málo úspešnom vystúpení našich pretekárov na OH v roku 1972 bolo prijaté uznesenie o zabezpečení vrcholového športu, ktoré v praxi znamenalo zriadenie neveľmi účinného a niekoľkokrát meneného systému stredísk vrcholového športu. Tento proces sa nevyhol ani armádnemu vrcholovému a výkonnostnému športu. Morálnej a materiálnej deštrukcii v sedemdesiatych a osemdesiatych rokoch sa nevyhla ani oblasť telesnej výchovy a športu. Stále väčší počet vrcholových športovcov odchádzalo do zahraničia, a to nielen formou emigrácie, ale aj formou legálnou či dodatočne legalizovaných pobytov.⁷⁴ V armádnom vrcholovom športe sa tomuto trendu snažili čeliť ideovo-politickou výchovou, ktorú zabezpečovali politické oddelenia na jednotlivých stupňoch riadenia armádného vrcholového a výkonnostného športu. Ani v oblasti masovo-športovej činnosti, napriek prepracovanému systému, sa nedosahovali predpokladané výsledky. V roku 1986 bol vydaný rozkaz ministra národnej obrany č. 13, ktorý reagoval na uznesenie Predsedníctva vlády ČSSR zo 16. januára 1986 rozvíjať aktivitu VTJ. V ich športových oddieloch mal zabezpečovať realizáciu vybraných druhov športov na masovom základe a minimálne 40 % príslušníkov ČSLA zapojiť do športovej činnosti v čase voľna. Cieľom bolo, aby do roku 1990 bolo 50 % príslušníkov ČSLA nositeľmi VOZ a podstatne sa znížil počet neplavcov. Po roku od vydania uvedeného rozkazu sa konštatovalo, že v uplynulom roku pravidelne v dobe voľna športovalo len 15 % príslušníkov ČSLA a počet držiteľov VOZ sa pri dôslednej kontrole hlásení znížil o 19,2 %.⁷⁵ Na stránkach Obrany ľudu sa rozvinula diskusia, či systém „nechceš-musíš“ prinesie požadované výsledky.⁷⁶ V oblasti služobnej telovýchovy platil celé dve desaťročia predpis Tel-1-1 z roku 1969, čo potvrdzuje, že bol kvalitne pripravený. V roku 1988 bol schválený nový predpis Tel-1-1, ktorý bol do praktického života vojsk uvedený až v nasledujúcom období.

Po roku 1989 nastalo obdobie významných spoločenským zmien, od politicko-ekonomickej až po demokratické rozdelenie spoločného štátu Čechov a Slovákov. Procesu dynamických zmien sa nevyhlo ani telovýchovné a športové hnutie. Na Slovensku po roku 1989 zanikli masové športové organizácie, a nové subjekty sa kreovali na základe zákona č. 83/1990 ako občianske združenia. Okrem nesporných pozitív sa prejavili aj negatívne, ku ktorým patrila priveľká atomizácia telovýchovného a športového hnutia, nedostatočná koordinácia spolupráce, nevyjasnené vzťahy a právomoci štátnych orgánov a nedostatočná legislatíva.⁷⁷ Zmenám sa nevyhla ani armádna telovýchova a šport. Predovšetkým sa zaviedlo jednotné riadenie armádnej telovýchovy a športu. Veľká pozornosť sa začala venovať služobnej telovýchove. Okrem skvalitnenia podmienok, ku ktorým patrilo zvýšenie počtu hodín, bolo významnou zmenou zavedenie výročného preskúšania telesnej zdatnosti. Baté-

⁷³ GREXA, J. – SOUČEK, Ľ. *Slovensko v znamení piatich kruhov*. Bratislava : SOV, 2008, s. 36-37.

⁷⁴ KÖSSL, ref. 1, s. 172.

⁷⁵ Obrana ľudu č. 93, 1987, s. 6.

⁷⁶ Obrana ľudu č. 90, 1987, s. 6 a č. 30, 1988, s. 6.

⁷⁷ GREXA, J. Šport v Slovenskej republike – súčasnosť a možné východiská. In *Telesná výchova a šport*, č. 3-4, 1999, s. 2.

ria testov výročného preskúšania z telesnej zdatnosti bola v roku 1990 testovaná na vzorke 22 518 vojakov. Z uvedeného počtu bolo 14,4 % hodnotených výborne, 27,1 % dobre, 37,5 % vyhovujúco a 21 % nevyhovujúco. Na základe dosiahnutých výsledkov tohto počtu preverovaných boli normy ešte upravené. Nakoľko uvedený stav pohybovej výkonnosti vojakov základnej služby a z povolania nezodpovedal požadovanej úrovni, bol prijatý celý rad opatrení. Na vedeckej úrovni sa začala riešiť objektivizácia telesnej zdatnosti a výkonnosti príslušníkov ČSA. Na riešení uvedeného problému sa podieľala FTVS UK Praha, vedecké pracovisko STVŠ FMO a vybraní telovýchovní pracovníci vojenských škôl a útvarov.⁷⁸ Za výrazný kvalitatívny posun možno považovať zaradenie športových súťaží do služobnej telesnej výchovy. V oblasti výkonnostného športu nastal výrazný pokles počtu oddielov aj napriek úsiliu o vytvorenie podmienok pre zachovanie tejto formy v armáde. K najvýznamnejším opatreniam patrilo vytváranie legislatívnych podmienok pre nový spôsob hospodárenia VTJ ako príspevkových organizácií a zlučovanie VTJ a civilných TJ. Zmenám sa nevyhol ani armádny vrcholový šport. Predovšetkým to bola otázka samotnej existencie vrcholového športu v podmienkach armády. Napriek zložitej situácii, spôsobenej rozpadom telovýchovných a športových štruktúr v ČSFR, podarilo sa v tomto období zachovať kontinuitu a kvalitu športovej prípravy u ASVŠ Dukla a jednotlivých AŠD a vcelku úspešne plniť úlohy.⁷⁹

⁷⁸ JANOUŠEK, O. Telesná výchova a šport v Československej armáde. In *Vojenské rozhledy*, č. 2, 1992, s. 74-75.

⁷⁹ VÚA Praha f. ČSA, šk. 44, *Správa telesnej výchovy a športu ČSA*, č. j. 90496.

Tabuľka č. 1 Výsledky armádnych športovcov na OH

Olympiáda	Šport	Disciplína	Meno športovca	Umiestnenie
Mníchov 1972	Atletika	100 m	J. Demeč	v rozbehu
		200 m	J. Kynos	semifinále
		1 500 m	J. Horčic	v rozbehu
		5 km	D. Moravčík	v rozbehu
		3 km prekážky	J. Horčic	v rozbehu
		Skok do výšky	J. Alexa	kvalifikácia
		Vrh guľou	J. Vlk	9
			J. Brabec	10
	Štafeta 4 x 100 m	J. Demeč J. Kynos	4	
	Box	Do 81 kg	J. Král	štvrt'finále
	Cyklistika	1 km	V. Vačkár	osemfinále
	Hádzaná		J. Satrap J. Kavan L. Beneš J. Škarvan	2
	Kanoistika	K1 – 1 km	L. Souček	5
		Štvorkajak	L. Souček L. Bohutinský	9
		C1	J. Čtvrtečka	7
		C2	P. Mokry K. Scheder	9
Športová gymnastika	Družstvo	J. Fejtek Z. Morava V. Nehasil B. Mudřík P. Stanovský M. Netušil	9	
	Viacboj jednotlivci	J. Fejtek	36	
Strel'ba	Olympijská rýchlopal'ba	L. Falta	2	
Saporo 1972	Hokej		Jiří Holík Ján Holík	3
	Lyžovanie	Skok P 70	Z. Hubač	11
		Skok P 70	K. Kodejška	7
		Združený	T. Kučera	6
		Štafeta 4 x 10 km	S. Henych J. Fajstaur	8

VOJENSKÁ HISTÓRIA

Montreal 1976	Atletika	800 m	J. Plachý	rozbeh
		Trojskok	J. Vyčichlo	9
		Guľa	J. Brabec	11
		Desaťboj	L. Perneca	13
	Basketbal		Z. Kos	6
	Cyklistika	4 km družstvá	M. Klasa	štvrt'finále
		4 km jednotlivci	M. Klasa	štvrt'finále
		Šprint 1 km	A. Tkáč	1
			M. Vymazal	9
		Stíhací pretek 4 km	P. Kocek M. Klasa	štvrt'finále
	Hádzaná		I. Satrapa I. Kavan J. Líška J. Papiernik	7
	Judo	Nad 93 kg	V. Novák	2. kolo
		Bez rozdielu	V. Novák	3. kolo
	Kanoistika	C2 1 km	J. Štvrtečka	2. kolo
		C2 500 m	J. Štvrtečka	8
		K1 500 m	L. Souček	semifinále
		Štvorkajak	V. Podloucký V. Dolejš J. Svoboda	semifinále
	Moderný päťboj	Družstvo	B. Starnovský	2
	Strel'ba	Lubovoľná pištoľ	A. Schwarz	27
		Lubovoľná pištoľ	V. Hyka	20
	Športová gymnastika	Družstvá	M. Netušil	9
		Viacboj jednotlivci	M. Netušil	25
		Bradlá	M. Netušil	5
Veslovanie	Párová štvorka	V. Lacina V. Vochozka J. Hellebrand	3	
	Dvojskif	J. Straka M. Laholík	10	
	Osma	K. Mejta J. Nestický J. Plamínek J. Pták P. Konvička	6	
Vzpieranie	Do 67,5 kg	D. Drška	nedokončil	
Innsbruck 1976	Ľadový hokej		J. Augusta J. Holík M. Chalupa	2
	Lyžovanie	Skok P 70	J. Balcar	4
	Sane	Dvojice	V. Resl J. Zeman	6

VOJENSKÁ HISTÓRIA

Moskva 1980	Atletika	1 500 m	J. Plachý	6
		Disk	I. Bugár	2
		Guľa	J. Vlk	7
	Basketbal		Z. Kos	10
	Box	Do 72 kg	M. Šándor	2. kolo
	Cyklistika	100 km Družstvá	M. Klasa J. Škoda V. Konečný	3
		Šprint	A. Tkáč	4
		4 km Družstvá	M. Penc I. Slama T. Černý J. Pokorný	3
		4 km jednotlivci	M. Penc	8
		1 km	P. Kocek	7
	Futbal		L. Macela J. Netolička O. Rott F. Štambacher L. Vízek J. Berger F. Kunzo	1
	Judo	Do 60 kg	P. Petříkov	5
		Do 65 kg	J. Kříž	7
		Nad 95 kg	V. Kocman	3
	Kanoistika	C 1	B. Blažík	8
	Moderný pät'boj	Jednotlivci	M. Kadlec	8
	Šerm	Kord	J. Jurka J. Douba J. Holub	6
		Kord jednotlivci	J. Jurka	7
	Veslovanie	Dvojskit	V. Vochoska Z. Pecka	3
		Štvorkajak	V. Záska J. Prudil L. Zapletal	4
		Dvojka s kormidelníkom	J. Plamínek M. Škopek J. Pták	6
		Osma s kormidelníkom	M. Kysely M. Doleček D. Vičík K. Mejta K. Neffe L. Jungmann P. Pevný E. Janko J. Pták	4
	Vzpieranie	Do 37,5 kg	D. Drška	9

VOJENSKÁ HISTÓRIA

Lake Placid 1980	Hokej		J. Králik M. Chalupa L. Lang A. Kadlec K. Holý M. Šťastný	5
	Lyžovanie Biatlon	10 km		6
		20 km		22
		štafeta	P. Zelinka	11
Los Angeles 1984	Nezúčastnili sme sa			
Sarajevo 1984	Hokej		M. Chalupa R. Svoboda J. Berak I. Liba M. Hořava J. Šindel	2
	Lyžovanie	Skok P 90	P. Ploc	3
Skok P 90		V. Podzimek		8
Soul 1988	Atletika	Maratón	K. David	vzdal
		50 km chôdza	R. Mrázek	17
			P. Szikora	12
		20 km chôdza	P. Blažek	13
			R. Mrázek	5
			P. Blažek	15
			J. Pribilinec	1
		Oštep	J. Železný	2
		Guľa	R. Machura	5
		Trojskok	I. Slanař	7
	Disk	I. Bugár	12	
	10-boj	R. Hrbáň	20	
	Box	Do 71 kg	M. Franek	3. kolo
	Cyklistika	Stíhací pretek Družstvá 4 km	S. Buchta P. Soukup J. Fiala A. Trčka	5
		Bodovací pretek	L. Lom	23
	Kanoistika	K 500 m	A. Szabo	6
		K 1 km	A. Szabo	7
		C 1 500 m	P. Prochádzka	8
		C 2 500 m	P. Prochádzka A. Lohnický	9
	Moderný päťboj	Družstvo	M. Kadlec	6
Jednotlivci		M. Kadlec	11	
Strel'ba	Ľubovoľná malokalibrovka	M. Varga	1	
	Bežiaci terč 30 x 30	J. Kermiet	4	
Veslovanie	Dvojkajak	M. Škopek J. Kabrnci	7	
	Štvorkajak	P. Hlínek M. Doleček D. Machek M. Šubrt O. Hajdůšek	8	
Zápas	Gréckorímsky do 52 kg	T. Jankovics	6	

VOJENSKÁ HISTÓRIA

Calgary 1988	Biatlon	4 x 7,5 km	F. Chládek	11
		20 km	F. Chládek	44
	Hokej		J. Beňák B. Ščerban P. Vlček	6
		Beh 15 km	M. Švanda	19
			V. Korunka	28
	P. Benc		41	
	M. Petrášek		43	
	Beh 30 km	M. Švanda	17	
		R. Nyč	25	
		P. Lisičan	29	
		M. Petrášek	32	
	Beh 50 km	M. Švanda	15	
		R. Nyč	20	
		P. Lisičan	23	
		P. Benc	27	
	Lyžovanie	Štafeta 4 x 10 km	R. Nyč V. Korunka P. Benc M. Švanda	3
		Skok P 90 družstvo	J. Parma L. Dluhoš	4
		Skok P 90	L. Dluhoš	14
			J. Parma	29
		Skok P 70	J. Parma	5
L. Dluhoš			14	
Združené družstvo			6	
Združení jednotlivci		M. Kopal	7	

VOJENSKÁ HISTÓRIA

Albertville 1992	Biatlon	15 km	P. Nosková	60
	Lyžovanie – behy	10 km klasicky	V. Korunka	17
			R. Nyč	33
			P. Benc	41
			M. Petrásek	66
		Bežecká kombinácia 10 km klasicky+ 15 km voľne	V. Korunka	14
			R. Nyč	25
			P. Benc	33
			M. Petrásek	55
		30 km klasicky	M. Petrásek	24
		50 km voľne	R. Nyč	6
	P. Benc		8	
	V. Korunka		13	
	4 x 10 km	R. Nyč, P. Benc V. Korunka	7	
	Lyžovanie – skoky	Stredný mostík K 90	J. Parma	10
			Fr. Jež	23
		Veľký mostík K 120	J. Parma	5
			Fr. Jež	13
		Družstvá	J. Parma, Fr. Jež	3
	Lyžovanie –severská kombinácia	Jednotlivci	Fr. Máka	15
Družstvá		Fr. Máka	6	
Ľadový hokej		R. Švehla, P. Augusta	3	

VOJENSKÁ HISTÓRIA

Barcelona 1992	Atletika	Maratón	K. David	19
		110 m prekážok	I. Kováč	rozbeh
		20 km chôdza	P. Blažek	17
			I. Kollár	19
		50 km chôdza	J. Záhončík	28
			R. Mrázek	5
			P. Szikora	27
		Diaľka	B. Gombala	kvalifikácia
		Disk	I. Bugár	kvalifikácia
		Oštep	J. Železný	1
	Kladivo	J. Sedláček	kvalifikácia	
	Desaťboj	R. Změlík	1	
	Cyklistika	Šprint	J. Jeřábek	kvalifikácia
		Stíhací - jednotlivci	M. Baldrian	rozjazy
		Stíhací - družstvá	L. Tesař, R. Juřícký J. Panáček	8
	Hádzaná	Dukla Praha	P. Házel, Z. Vaněk B. Prokop	9
	Džudo	Do 71 kg	J. Věensek	9
	Kanoistika	K 4 – 1000 m	A. Szabo	semifinále
		Štvorkajak – 1000 m	A. Szabo, Turza	4
	Moderný päťboj	Jednotlivci	P. Blažek	14
		J. Prokopius	57	
	Družstvá	P. Blažek, J. Prokopius	58	
Strel'ba	BT 30+30	L. Račanský	3	
	Šerm	Kord- jednotlivci	A. Depta	16
			J. Douba	21
		Kord-družstvá	A. Depta, J. Douba T. Kubiček	9
	Vodný slalom	C-2	M. Šimek	2
		C-2	P. Štercl, P. Štercl	6
Zápas	Voľný štýl do 74 kg	M. Revický	3 kolo	
	Voľný štýl do 90 kg	J. Palatinus	3 kolo	

Tučne sú vyznačení športovci zo Slovenska.

Tabuľka č.2 Batéria testov 1969

muži

Disciplína	Veková skupina	Hodnotenie			
		Výborne 5 bodov	Dobre 4 body	Vyhovujúco 3 body	Nevyhovujúco 0 bodov
Hod granátom na diaľku (gumová atrapa – 350 g)	I.	55 m	50 m	45 m	menej ako 45 m
	II.	50 m	45 m	40 m	menej ako 40 m
	III.	45 m	40 m	35 m	menej ako 35 m
Skok ďaleký	I.	470 cm	450 cm	430 cm	menej ako 430 cm
	II.	450 cm	430 cm	410 cm	menej ako 410 cm
	III.	440 cm	410 cm	380 cm	menej ako 380 cm
Beh na 100 m	I.	13,3 s	13,8 s	14,3 s	viac ako 14,3 s
	II.	13,8 s	14,3 s	14,8 s	viac ako 14,8 s
	III.	14,3 s	14,8 s	15,7 s	viac ako 15,7 s
Plávanie na 100 m voľným spôsobom	I.	2:00 min.	2:20 min.	bez hodnotenia času	menej ako 100 m
	II.	2:20 min.	2:40 min.		
	III.	2:40 min.	3:00 min.		
Beh na 1 000 m	I.	3:20 min.	3:35 min.	3:50 min.	viac ako 3:50 min.
	II.	3:30 min.	3:45 min.	4:00 min.	viac ako 4:00 min.
	III.	3:50 min.	4:10 min.	4:50 min.	viac ako 4:30 min.

ženy

Disciplína	Veková skupina	Hodnotenie			
		Výborne 5 bodov	Dobre 4 body	Vyhovujúco 3 body	Nevyhovujúco 0 bodov
Hod granátom na diaľku (gumová atrapa – 350 g)	I.	28 m	25 m	23 m	menej ako 23 m
	II.	26 m	23 m	21 m	menej ako 21 m
	III.	24 m	21 m	18 m	menej ako 18 m
Skok ďaleký	I.	380 cm	360 cm	330 cm	menej ako 330 cm
	II.	360 cm	340 cm	310 cm	menej ako 310 cm
	III.	340 cm	320 cm	300 cm	menej ako 300 cm
Šplh na lane s prírazom	I.	5 m	4 m	3 m	menej ako 3 m
	II.	4 m	3 m	2,5 m	menej ako 2,5 m
	III.	4 m	3 m	2 m	menej ako 2 m
Beh na 100 m	I.	15,5 s	16,2 s	17,0 s	viac ako 17,0 s
	II.	16,0 s	16,7 s	17,5 s	viac ako 17,5 s
	III.	16,5 s	17,2 s	18,0 s	viac ako 18,0 s
Plávanie na 100 m voľným spôsobom	I.	2:10 min.	2:30 min.	bez hodnotenia času	menej ako 100 m
	II.	2:30 min.	2:40 min.		
	III.	2:40 min.	3:00 min.		
Beh na 500 m	I.	2:00 min.	2:05 min.	2:15 min.	viac ako 2:15 min.
	II.	2:05 min.	2:10 min.	2:25 min.	viac ako 2:25 min.
	III.	2:10 min.	2:15 min.	2:30 min.	viac ako 2:30 min.

Hodnotenie: výborne – pri súčte bodov najmenej 27
dobre – pri súčte bodov najmenej 22
vyhovujúci – pri súčte bodov najmenej 17
nevyhovujúci – pri menšom počte bodov ako 17

1. skupina – do 36 rokov
2. skupina – 36 – 42 rokov
3. skupina – nad 42 rokov

Batéria testov preskúšania z telesnej zdatnosti v roku 1988

Disciplína	I. veková skupina Muži do 30 r. Ženy do 25 r.			II. veková skupina Muži do 31 - 35 r. Ženy do 26 - 30 r.			III. veková skupina Muži do 36 - 40 r. Ženy do 31 - 35 r.			IV. veková skupina Muži do 41 - 45 r. Ženy do 36 - 40 r.			V. veková skupina Muži do 46 - 50 r. Ženy nad 40 r.			VI. veková skupina Muži do 51 - 55 r.			VII. veková skupina nad 55 r.		VIII. veková skupina nad 55 r.				
	5	4	3	5	4	3	5	4	3	5	4	3	5	4	3	5	4	3	5	4	3				
12 minút. beh	Nad 3001	2801- 3000	2601- 2800	Nad 2901	2701- 2900	2501- 2700	Nad 2801	2601- 2800	2401- 2600	Nad 2701	2501- 2700	2301- 2500	Nad 2501	2301- 2500	2101- 2300	Nad 2301	2101- 2300	1901- 2100	Nad 2301	2101- 2300	1901- 2100				
Ženy	Nad 2501	2301- 2500	2101- 2300	Nad 2401	2201- 2400	2001- 2200	Nad 2301	2101- 2300	1901- 2100	Nad 2201	2000- 2200	1801- 2000	Splnila nad 1601			Splnila nad 1501									
Pliávacie	Muži	6:00	7:00	8:30	8:45	7:15	8:45	6:30	7:30	9:00	7:00	8:00	9:30	7:30	8:30	10:00	8:00	9:00	10:30	8:00	9:00	10:30	Do 12: 00		
Ženy	7:45	8:45	9:45	8:00	9:00	10:30	8:30	9:30	11:00	9:00	10:00	12:00	Do 13:00	Do 13:00	Do 14:00	Do 14:00	Do 14:00	Do 14:00	Do 14:00	Do 14:00	Do 14:00	Do 14:00	-		
Súborové silové cvičenia	Muži	50:30	45:25	40:20	46:27	41:22	36:17	42:24	37:19	32:14	38:21	34:16	30:11	34:18	30:13	28:8	30:13	28:8	25:6	30:13	28:8	25:6	-		
Ženy	45	40	35	40	33	28	33	26	30	25	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	-		
Člnkový beh	Muži	26,0	27,0	28,0	27,0	28,0	29,0	29,0	31,0	33,0	31,0	33,0	35,0	32,0	35,0	38,0	35,0	38,0	41,0	35,0	38,0	41,0	-		
Ženy	32,0	34,0	36,0	34,0	36,0	38,0	38,0	40,0	42,0	40,0	42,0	42,0	42,0	42,0	42,0	42,0	42,0	42,0	42,0	42,0	42,0	42,0	-		
Ručný granát	Muži	55	50	45	50	45	40	50	45	40	45	40	35	45	40	35	40	35	40	35	40	35	30		
Ženy	32	29	26	30	37	24	28	25	23	25	23	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	-		

NORMY NA PRESKÚŠANIE TELESNEJ VÝKONNOSTI – občianski zamestnanci		
Discipl.	I. veková skupina Muži do 30 r. Ženy do 25 r.	II. veková skupina Muži do 31 - 35 r. Ženy do 26 - 30 r.
	Muži do 36 - 40 r. Ženy do 31 - 35 r.	III. veková skupina Muži do 41 - 45 r. Ženy do 36 - 40 r.
		IV. veková skupina Muži do 46 - 50 r. Ženy nad 40 r.
		V. veková skupina Muži do 51 - 55 r. Ženy nad 55 r.

Jednotlivé vekové kategórie sa stanovili podľa predpisu Tel-1-1 z roku 1988.

Muži

- I. VK do 30 rokov
- II. VK od 31 do 35 rokov
- III. VK od 36 do 40 rokov
- IV. VK od 41 do 45 rokov
- V. VK od 46 do 50 rokov
- VI. VK od 51 do 55 rokov
- VII. VK nad 55 rokov

Ženy

- I. VK do 25 rokov
- II. VK 26 do 30 rokov
- III. VK od 31 do 35 rokov
- IV. VK od 36 do 40 rokov
- V. VK nad 40 rokov